

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: LJUBLJANA, KRAJČEVA ULICA 52, 5. — TELEFON: 31-23, 31-24, 31-25, 31-26, 31-27. — Izgleda vsak dan opolno. Mesečna naročnina 14 din, za tiskarstvo 30 din.
EKSKLJUCIVNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in Kraljevine Italije in tiskarstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
editore: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Il Duce ha riaffermato nel suo storico discorso la certezza della vittoria dell'Asse

Nella battaglia fra l'oro e il sangue l'Iddio ha scelto: Vinceremo!

Duce je v svojem zgodovinskem govoru potrdil neizbežnost zmage Osi

V borbi med zlatom in krvjo je Bog izbral: Zmagali bomo!

Rim, 11. junija (Stefani) Svojnica seja fašistične in korporacijske zbornice, ki se je sestala ob prvi obletnici vstopa Italije v vojno, je dobila naravnost zgodovinski značaj sprčo velikega govora, ki ga je na njej imel Duce, Vodja fašizma, Ustanovitelj Imperija in Predsednik vlade. Seja je bila napovedana za 17. uro, toda že mnogo prej so bile vse klopi v dvorani zasedene in po vseh galerijah je bilo polno odličnih osebnosti. V dvorski tribuni so se zbrali vojni ranjenci, ki jim je bila loža dana na razpolago od Kralja in Cesarja. Seji so prisostvovala mnogostevna zastopstva vojske, mornarice, letalstva, milice, fašistične stranke, fašističnih vseučiliških skupin, invalidov, družin padlih in drugih nacionalnih organizacij. Prisostvovali so člani Velikega fašističnega sveta, ministri, državni podtajniki, fašistični nacionalni direktorji, pokrajinski zvezni tajniki in vsi ostali člani fašističnega nacionalnega sveta in člani korporacij. Seji je predsedoval Dino Grandi.

Viharne ovacije Duceju ob vstopu v zbornico

Seja se je pričela točno ob 17. Tajnik Scarfiotti je prečital zapisnik zadnje seje z dne 23. aprila, ki je bil odobren. Prav tedaj je vstopil v dvorano Duce. Vsa Zbornica se je dvignila in prav tako tudi vse občinstvo v ložah ter priredila Duceju dolge, viharne ovacije. Vedno znova je po-

Duce bo obiskal Ljubljansko pokrajino

ter bo z veseljem stopil v neposredne stike s prebivalstvom — Določila Statuta se bodo strogo izvajale zlasti tudi glede jezika in kulture — Besedam bodo po navadi fašističnega režima sledila dejanja

Rim, 9. junija
O priliki sprejema slovenske poklonitvene deputacije je Duce izjavil, da je zelo vesel, da lahko v Rimu pozdravi člane sveta Ljubljanske pokrajine. Zagotovil je, da bo posebno proučil moralne in gospodarske potrebe celotnega slovenskega prebivalstva te province in jim ugodil po posredovanju to-

varša Graziolijs, do katerega ima popolno in brezpogojno zaupanje. Strogo se bodo izvajala določila, ki jih vsebuje statut, s katerim je bilo ustvarjeno posebno stanje za novo Pokrajino, zlasti še glede jezika in kulture.

Glede na povabilo, ki mu je bilo izraženo, je Duce izjavil, da bo ob prvi priliki z veseljem stopil v ne-

posredni stik s prebivalstvom nove Ljubljanske pokrajine.

Končno je dodal, da bodo tudi tokrat, kakor je navada fašističnega režima, besedam neposredno sledila dejanja in bo Ljubljanska pokrajina dosegla rešitev vseh svojih gospodarskih, duhovnih in kulturnih vprašanj.

e Imperatore ha loro offerto, rappresentanze di feriti di guerra. All'assemblea hanno partecipato i membri del Gran Consiglio del Fascismo, i Ministri, i Sottosegretari di Stato, i componenti del Direttorio Nazionale del Partito, i Segretari federali e tutti gli altri componenti il Consiglio Nazionale del Partito e i membri effettivi delle Corporazioni. In apposite tribune hanno preso posto le numerose rappresentanze dell'Esercito, della Marina, dell'Aviazione, della Milizia, dei Gruppi Universitari Fascisti, dei mutilati, delle famiglie dei Caduti ed altre.

La riunione si è iniziata alle 17 sotto la presidenza di Dino Grandi. Il segretario Scarfiotti ha letto il processo verbale della riunione del 27 aprile 1940-XVIII che è stato approvato.

Ardenti acclamazioni al Duce al suo ingresso nell'aula

In quel momento il Duce ha fatto il suo ingresso nell'aula. L'assemblea, scattata in piedi, lo ha accolto con impetuosa, ardente, entusiastica e prolungata acclamazione. Grida generali: Duce! Duce! si sono ripetute per diversi minuti. Nuovi vivissimi e vibranti applausi sono scoppiati, quando il presidente ha ordinato il saluto al Duce. La Camera ha risposto con un solo formidabile: A noi! La manifestazione di devozione e di fede, alla quale si sono associate le tribune, si è prolungata per qualche minuto in un crescendo impressionante di fervore. Il Duce ha ringraziato salutandolo romanamente.

La legge costitutiva la Provincia di Lubiana accolta per acclamazione

All'ordine del giorno erano la conversione in legge del R. D. L. 18 maggio 1941-XIX, n. 452, concernente la sistemazione dei territori della Dalmazia che sono venuti a far parte integrante del Regno d'Italia, e la conversione in legge del R.D.L. 3 maggio 1941-XIX, n. 291, concernente la costituzione della Provincia di Lubiana. Il Presidente ha subito posto in discussione i due disegni di legge. La camera è sorta in piedi fra vibranti acclamazioni all'indirizzo del Duce. All'invito

alla Camera ad approvare per acclamazione i due disegni di legge che, nel primo annuale della dichiarazione di guerra, consacrarono il valore delle nostre armi vittoriose e l'ingrandimento del territorio della Patria, la Camera ha risposto con nuove vibrantissime prolungate acclamazioni all'indirizzo del Duce, e con grida ripetute: Duce! Duce! Il Presidente allora ha dichiarato approvati per acclamazione i disegni di legge.

Il discorso del Duce

Il quel momento il Presidente ha esclamato: «Parla il Duce!» Mentre il Duce è salito alla tribuna, la Camera si è prota in un'entusiastica ovazione, che si è protratta fino a quando Egli non ha accennato ad iniziare il discorso. Allora la Assemblea si è raccolta in religioso silenzio.

Camera, giornata memorabile e solenne quella odierna: si compie un anno dal giorno della nostra entrata in guerra. Un anno carico di eventi di vertiginosi sviluppi storici, un anno durante il quale i soldati d'Italia della terra, del mare, del cielo si sono battuti eroicamente contro l'impero inglese sui multipli fronti montagnosi o

desertici di Europa e d'Africa. (Vivissimi prolungati applausi).

Nel mio discorso al Gerarchi della Decima Legio, già accennai ai caratteri sempre più decisivi, agli aspetti sempre più vasti che l'attuale guerra avrebbe fatalmente assunto. Voi ricordate i discorsi del 18 novembre e quello del 23 febbraio. Rievocare tutte le vicende di questi primi dodici mesi di guerra, è da ritenere forse superfluo: ognuno di non le ha personalmente e collettivamente vissute. Desidero invece ragguagliarvi da vicino sulle fasi della guerra, che si sono svolte dal febbraio in poi, sul fronte di Albania e su quelli africani.

Resa dei conti con la Grecia

Nessuno più mette in dubbio — alla luce degli inoppugnabili documenti pubblicati — che fra Italia e Grecia si dovesse venire a una resa dei conti. I giornali di Atene cominciarono a rivelare finalmente i retroscena criminali della politica greca. Sino dall'agosto 1940, io ebbi le prove che la Grecia non conservava più nemmeno l'apparenza della neutralità. Nello stesso mese si ebbe un periodo di tensione che poi fu seguito da alcune settimane di relativa calma. Nell'ottobre la situazione si riacutizzò nuovamente. Mi convinsi che la Grecia costituiva veramente una posizio-

ne chiave dell'Inghilterra nel Mediterraneo centro-orientale e che anche la Jugoslavia aveva un atteggiamento quanto mai ambiguo. Era una situazione quella jugoslavo-greca che aveva bisogno, per dirla nel linguaggio dei chimici, di essere «decontata», a scanso di temibili sorprese. «fatti» — vero elemento determinante nel giudicare gli sviluppi della storia — i «fatti» hanno confermato in pieno che il mio punto di vista era giusto. Così il 15 ottobre fu deciso unanimemente di rompere gli indugi e di scendere in campo verso la fine del mese.

Zakon o ustanovitvi Ljubljanske pokrajine sprejet z aklamacijo

Na dnevnem redu je bila uzakonitev Kraljevskega zakonskega dekreta št. 452 z dne 18. maja 1941-XIX o ureditvi dalmatinskih teritorijev, ki so pripadali Kraljevini Italiji ter Kraljevskega zakonskega dekreta št. 291 z dne 3. maja 1941-XIX o ustanovitvi Ljubljanske pokrajine. Predsednik je Zbornico pozval, naj prične razpravo o obeh zakonskih načrtih. Vsa Zbornica se je tedaj znova dvignila in obnovila

viharne ovacije Duceju. Predsednik je nato pozval Zbornico, naj z aklamacijo odobri oboja zakonska predloga, ki sta ob prvi obletnici vojne napovedi potrdila vrednost Oboroženih Sil in ki pričata o povečanju ozemlja domovine. Zbornica se je odzvala z novimi dolnimi aklamacijami Duceju. Predsednik je na to proglasil, da sta bila oboja zakonska načrta z vzklikom sprejeta.

Govor Duceja

Trenutek nato je predsednik vzkliknil: Duce govori! Duce je tedaj stopil na govorniški tribuno in Zbornica je znova odmevala od silnih ovacij, ki so trajale vse dotlej, dokler ni Duce dal znamenje, da bo govoril. Tedaj je nastala v zbornici pobožna tišina.

Tovariši! Spomina vreden in svečan je današnji dan: dovršilo se je leto dni, odkar smo stopili v vojno. Leto dni, polno dogodkov in silnega zgodovinskega razvoja, leto dni, v katerem so se vojaki Italije na mnogih gorskih in puščajskih frontah Evrope in Afrike na kopnem, na morju in v

zraku junako borili proti angleškemu imperiju. (Navdušeno dolgo aplavdiranje).

V svojem govoru Hierarhom X. legije sem že opozoril na vedno bolj odločen značaj, na vedno obsežnejši pomen, ki ga bo usodno zavzela sedanja vojna. Vi se spominjate mojih govorov 18. novembra in 23. februarja. Obnoviti vse dogodke teh prvih 12 mesecev vojne, bi se morda smatralo za odveč: vsakdo izmed nas jih je osebno in kolektivno doživljal. Toda želim predložiti vam od blizu posamezne faze vojne, ki so se razvijale od februarja dalje na albanških in na efriskih frontah.

Obračun z Grčijo

Spiro neovrženih in objavljenih dokumentov nihče več ne dvomi, da je moralo priti med Italijo in Grčijo do obračuna. Atenski listi končno že pričajo odkrivati kriminalno ozadje grške politike. Od avgusta 1940 dalje sem imel v rokah dokaz, da Grčija ni niti navidez več skušala ohraniti svojo nevtralnost. Prav v tem mesecu je nastala doba napetosti, ki ji je za nekaj tednov sledil relativen mir. V oktobru se je položaj znova poslabšal. Prepričan sem se, da je Grčija dejansko predstavljala ključno postojanko Anglije v srednjem in vzhodnem Sredozemskem morju in da je tudi Jugoslavija zavzela nadvse dvoumno stališče. Da se izrazim kakor kemiki, je bilo treba ta jugoslovensko-grški položaj izločiti, da bi se preprečila iznenadjenja, ki ne bi bila zaželjena. Dejanja — pravi odločilni element za presojo zgodovinskega razvoja — so v polni meri potrdila, da je bilo moje stališče pravilno.

Tako je bilo 15. oktobra soglasno sklenjeno prekiniti odlašanje in proti koncu meseca stopiti na bojno polje.

Vremenske nepravilnosti v Albaniji

Okoliščina, da se je morala kampanja pričeti konec oktobra, je zahtevala silen napor, ker so se čete podajale nasproti vremenskim nepravilnostim. V mesecih novembru, decembru, januarju in februarju so bile te nepravilnosti dejansko izredne in italijanske čete so jih prestale z disciplino, ki bi se lahko označila za stoično. Kljub tem negativnim elementom ob pričetku zime so imele operacije v svojem začetku vendarle dve prednosti: dolge noči, ki so omogočile konvojem njihovo pot in jih ščitile ter varnost pred malarijo. Tej pravi nadlogi albanске obale zares ne bi bili ušli, če bi bili morali pričeti borbo šele v pozni pomladi.

Strategični načrt generala Viscontia Frasca

Vrhovni poveljnik Sil v Albaniji general Visconti Frasca, ki je prevzel poveljstvo teh čet že 5. junija, je bil mnenja, da se bodo operacije v Epiru ugodno in naglo razvijale. Njegov načrt, ki so ga odobrili generalni štabi v Rimu in jaz, je bil logičen in preprečevalen: predstavljal je manever v obliki klesč na vzhodu z »Julio«, ki bi bila morala doseči prelaz Mecovo za hrbtom Janine, in na zapadu z rednimi pehotnimi divizijami, ki bi bile prekoracile Kalamas in prodrele proti Arti mimo Janine, tako da bi bil njen padec izsiljen. Centralna kolona pa naj bi bila nastopila v smeri proti Kalibakiju in prisilila sovražnika, da bi razkril močne obrambne postojanke na Metaxasovi črti.

Vrhovno poveljstvo Oboroženih Sil v Albaniji, ki je razpolagalo v avgustu le s petimi divizijami, je imelo 28. oktobra na razpolago naslednje enice: planinsko divizijo »Julio«, oklopno divizijo »Centaurus«, divizijo »Ferraro«, »Sieno«, »Piemonte«, »Venezio«, »Arezzo« in »Farno«, polk Grenadierjev in tri konjeniške polke. Divizije so bile dvozočne in nekaterim sta bila dodeljena po dva albanška bataljona. Pohod »Julie« po pobočjih Pinda je bil izredno težaven. Motorizirana kolona v centru je bila paralizirana sprčo deževja. In blata ter ni mogla preko Kalibakija. Vode Kalamasa so narasle in za pet dni ustavile »Sieno«. 6. novembra je poveljstvo »Julia« odredilo, naj se umakne do Konic. »Julia«, ki je bila le še za eno etapo oddaljena od Mecova, se je po svoji poti vrnila in si je morala izvojevati prost prehod z izredno hudimi in krvavimi borbami.

Razvoj operacij

Z umikom »Julie«, se je pričela protiofenziva Grkov, ki so v novembru dosegli Korčo in v decembru Argirokastron. Razdobje grške iniciative se lahko smatra za zaključeno z zavzetjem Klisure in tako zvane črte Malijeve, od Klisure do Spadarta. Od tistega trenutka dalje so naši s skalnatim odporom stili vsak grški napor, da se bi dosegli pravi strateški cilji: Elbasan, Berat, Valona in pred vsem Valona, kakor so to hoteli Angleži (viharne pritrditve). Napravil se je »zid«, zid sprčo poguma in odločnosti naših vojakov, ki ga ni bilo mogoče več izvojevati. Dejanje se je bitka zaustavila na sektorju v dolini Sušice, na neposredni dostopni poti k Valoni in se je končala konec decembra s aljajnimi protinapadi drugega planinskega polka na področju pri Boloni in 7. pehotnega polka na področju pri Vranishtu. Na odseku Vojuse so čete 25. armijskega zbora prešle v napad v smeri proti Klisuri, da bi zmanjšala pritisk na fronti pri Berat in tako prispevale k zadržanju Grkov, ki

Nadaljevanje na 2. strani

so bili v ofenzivi na Salesteh v smeri proti Berat. Sodelovali so tam planinci polkov »Cernone« in »Boizano«, amučarji polka »Cervino« in 2. bersaljski polk.

23. februarja je nasprotnik prišel s ofenzivo proti Tepelenju in je napadel naše vrste na šindeli. Napadala je specialna divizija »Krete«, ki so jo pešci divizije »Sforzesca« in črne srajce Galbatijske skupine skoraj dobesedno uničile. (Viharni aplavzi). Pešci divizij »Legnano« in »Ferrare« ter planinci so tudi preprečili poskus sovražnika, da bi se z Golice spustili v dolino Vojuse. V dolini Desnice so Grki, ki so prešli tam v napad proti Berat, 12. januarja dosegli Klisuro in prodrli do Spadara, toda tam so jih planinci »Julije«, pešci »Pinerola« in črne srajce »Leonese« definitivno zaustavili. V dolini Devolija je bil Tomori vezni člen med 9. in 11. armijo.

V tretjem razdobju januarja je bil izvršen ofenzivni sunek v dolini Tomorici in planinci polkov »Intra« in »Susa«, pešci divizije »Farma« ter 1. in 2. bataljon finančnih stražnikov so zavzeli postojanke na Bregu, Salutu in Dobrelu, da bi tako ojačile ta delikatni vezni člen.

V dolini Skumbe je sovražnik v tretjem desetdnevju novembra, ko je bil izveden umik iz Korče, skušal doseči vzel Elbasan, da bi prekoračil Skumbo. Te poskuse so definitivno odbile divizije »Arezzo« in »Piemonte« ter 4. bersaljski polk, ki so branile temeljne postojanke na Kalasu. Na odseku pri Podgradcu (Ohrid) sta divizija »Arezzo« in prvi bersaljski polk dokončno v decembru onemogočila sleherni sovražno prodiranje.

Ko sem se prve dni marca podal v Albanijo, sem čutil v zraku dih zmage. Sprčo neutrudnega dela generala Cavallera, ki je prevzel poveljstvo vojnih sil dne 3. decembra, se je vojska v Albaniji organizirala, ojačila, pripravila na ofenzivo. (Dolgo živahno aplavziranje). Morala čet je bila sijajna, red v zaledju popoln. Obema armadama, 9. in 11., sta poveljevala general Geloso in Pirzio Birolli, ki sta imela velike izkušnje in železno voljo. Poveljniki armijskih zborov so bili nad vse sposobni generali Messe, Rossi, Gambari, Mercalli, Nasci in Arisio. Vsi divizionarji so bili dosti svoji nalogi: od Piazzonia do Gloria do Girotta, Santovita, Zanninija, Pizzolata, Berardija, Oleara, Maglia, Ferrera, Destefanisa in — navesti bi hotel vse, ker bi vsi to zaslužili. (Nadvse živahni aplavzi).

Vojska v Albaniji je stela v aprilu naslednje divizije: Julia, Pusteria, Tridentina, Cuneense (planinske), Centauro (motorizirana), Arezzo, Cagliari, Modena, Pinerolo, Piemonte, Siena, Bari, Taru, Ferrara, Firenze, Casale, Messina, Legnano, Sforzesca, Cuneo, Forlì, Lupi di Toscana, Cacciatori delle Alpi, Puglie, Brennero, Acqui. Tem silam je treba pristeti tri konjeniške polke: Milano, Aosta, Guide, štiri bersaljske, en grenadirski in skupino bataljonov Crnih srajcev. Bil je to dejansko impozanten kompleks sil.

Je bil moj obisk nagrada za čete v Albaniji, so jo v polni meri zaslužile. Moja srečanja z vojski so značila manifestacije zvestobe, ki jih ne bom nikoli pozabil. Isto moram reči o 30.000 delavcih, ki so delali na cestah čestokrat sredi sovražnega ognja. Bataljoni Julije so že v kralji zatrli poslednji obupni poskus ofenzive na Vojusi. Naslednji teden se je pričela akcija 8. armijskega zbora, v kateri so sodelovale štiri divizije Pinerola, Cagliari, Puglie in Bari. Sovražne obrambne naprave v prvi fazi bitke niso bile prekoračene, toda kakor so sami Grki priznali, so bile izgube, ki so jim jih prizadejali naše topništvo (okrog 400 topov in naše letalske sile (okrog 400 aparatov) strašne.

Zlom grške vojske

V tednu od 9. do 16. marca, ki je pomenil obnovo italijanske iniciative, je grška vojska praktično prenehala biti sila, ki bi bila še sposobna za borbo. To je poznale same priznala grška vlada. Matematično absolutno je, da bi bila italijanska vojska v aprilu, tudi če bi se ne bilo nič zgodilo, kar bi spreminilo položaj na Balkanu, pregazila in uničila grško vojsko. (Zbornica se je dvignila in viharno vzklikala Duce! Duce!)

Treba je priznati, da se je mnogo grških oddelkov pogumno borilo. Treba je še enkrat dodati, da je na to močno vplivalo razširjeno in globoko sovraštvo, ki so ga oficirji stalno netili in ki je bilo napetek vsem vojakom. Grški primer dokazuje, da ocenjevanje vojnih sil ni nesprejemljivo in da so izmenjenosti, čeprav ne pogostokrat, vendar mogoča. Lahko se namreč trdi, da grška vojska ne bi bila vzdržala 6 mesecev brez angleške pomoči. Angleži so prehranjevali grško vojsko, jo opremljali in oboroževali. Vse letalstvo je bilo angleško, tako tudi protiletalsko topništvo. Nič manj kakor 60.000 je bilo angležev raznih strokov in vrst orožja, ki so se postavili ob stran grški vojski. Skromna pa je bila materialna pomoč s turške strani. Njena vrednost ne dosega 2 milijona turških lir.

In sedaj nekaj števil, ki podajajo ono, kar je Italija storila v tej prekomorni vojni. Te številke je treba pozorno proučiti in nanje se opira pohvala, ki gre glavnim štabom in ministrstvom oboroženih sil.

Zasluge mornarice

Tu dokumentirano delo Kr. mornarice, ki je organizirala in ščitila promet med lukama Bari in Brindisi ter lukami Valona, Drač in Sv. Ivan Medovanski. Ladje so dovršile 1360 prevozov. Naše lažje vojne ladje, ki so jih ščitile, so 1.070 krat preplule te poti. Prepeljanih je bilo 560.603 oficirjev in vojakov, 15.951 motornih vozil, 83.072 živali, 407.150 ton blaga. Da so čete v Albaniji lahko živele in se borile, je bilo treba razne orožja in streliva izkrcati dnevno povprečno po 4300 ton. Admiral Sportiello z ene in general Scuro z druge strani sta sijajno dovršila to težko nalogo. (Zbornica se je znova dvignila in obrnjena k loži vojske, živahno akklamirala).

Da smo bili dejansko dolgo skoraj neovržni gospodari Jadrana, dokazujejo skromne številke o naših izgubah: Sovražnik je potopil 17 naših ladij s skupno 67 tisoč tonami, poškodoval 5 parnikov s skupno 20.000 tonami, poškodoval 6 torpiljark s skupno 5000 tonami. Mrtvih in pogrešenih je bilo 295 vojakov in mornarjev ali 0,05 odst. skupnega števila prepeljanih ljudi. Mornarica si je zaslužila občudovanje italijanskega naroda s tem, kar je storila na južnem Jadrani, in s svojim blesnivim prispevkom k zmagi. (Splošno vzklikanje: živele mornarice! Zbornica se je

dvignila in dolgo časa vzklikala, obrnjena k mornariški loži.)

Uspehi letalstva

Nič manj vredno občudovanje je Kr. letalstvo sprčo delovanja, ki ga je razvilo v vojni proti Grčiji: prevozi in borbe. Italijanska letala so prepejala v 7.102 urah poletov v Albanijo 30.815 ljudi in 3016 ton potrebščin. Nemška transportna letala so v 13.312 urah poletov prepejala v Albanijo 39.816 ljudi in 2937 ton potrebščin. Pri vseh teh poletih je le enkrat prišlo do nesreče in to o priliki starta z nekega letališča v Pugliji, ko je bilo ubitih 20 ljudi. 4. eskadra italijanskih letalskih sil, razmeščenih v Albaniji, je v vojnih operacijah dovršila 35.079 ur poletov, odvrnila 4829 ton bomb, oddala 700.000 strelcev, sestrelila 261 sovražnih letal in poškodovala nadaljnjih 118. Naše izgube so znašale 97 sestreljenih letal, 71 poškodovanih, 233 padlih in pogrešenih letalcev, 128 pa ranjenih. (Ponovni vzkliki: živele letalstvo! Zbornica se je dvignila in je vzklikala, obrnjena k letalski loži.)

Propad Jugoslavije

Med tem, ko so se italijanske čete pripravljale, da napravijo konec z grško vojsko, je Jugoslavija z »državnim prevratom« razkrila, kakšne so bile njene prave misli. Vojna osi proti Jugoslaviji je postala sprčo tega neizbežna. Sprčo tega so vojne sile osi nastopile z bliskovito naglico. Med tem ko je 2. armija v pospešenih pohodih, ki so pokazali izdržljivost naših vojakov, prodirala z Alp vzdolž dalmatinske obale, so se Grki pričeli umikati — borile so se le še njihove zadnje straže — ter so nazadnje poskušile s prevaro avtentičnega odideškega zla zaustaviti nas na albanski meji, tako da so Nemci, ne pa nam ponudili premirja. Toda energično sem jih priključil k pameti in nazadnje so se brezopojno vdal. (Vsa zbornica se je spet dvignila in navdušeno klicala: Duce! Duce!)

Politične in vojaške posledice

Ki so nastale po izločitvi Anglije z njenih poslednjih oporišč v Evropi, so bile izredno velikega strateškega in političnega pomena. Povzročile so ogromno spremembo zemljevida tega področja, spremembo na bolje, posebno če bomo imeli vsi čut prave mere, to je čut za logičnejšo in pametnejšo ureditev v smislu pravice, upoštevajoč pri tem vse elemente, ki sestavljajo in čisto komplicirajo podane probleme. Tudi tu ni bilo mogoče doseči vsestranske popolne ureditve, toda sedaj se je že treba odločiti absolutni rešitvi take zadeve. (Odobravanje).

Bolgarija si je anektirala Makedonijo, ki je po večini bolgarska, in zapadno Trakijo, nezmatni, a vendar absurdni koridor, ki ji je zapiral dostop do Egejskega morja. Albanija se bo povečala s Kosovsko pokrajino na severu in s Čamurijo na jugu. Črna gora si pridobi ponovno svojo neodvisnost in pride v italijanski okvir (živahni, splošni in dolgi aplavzi). Madžarska, ki ima politične sporazume z Italijo že od leta 1926., je razširila svoje meje in Nemčija pa jih je prestavila na levo stran Save. Ostali del Slovenije je postal italijanska pokrajina s posebnim režimom. Najvažnejše dejstvo pa je, da se je po 10 stoletjih obnovila hrvaška država. Stvaritelj te obnove je poglavar Ante Pavelić, ki je kot izgnanec z mnogimi pionirji svojega pokreta (zelo živahni aplavzi) 12 let živel v Italiji. Poglavar ve, da se lahko zanaša na tvorno solidarnost fašistične Italije.

Znani so sporazumi, ki so bili sklenjeni s Hrvaško, tako politični kakor teritorialni. Reka ima sedaj zaledje in z okupacijo vseh Kvarnerskih otokov je sedaj izpopolnjena, kar doselej ni bila. Reška luka ima pred seboj zanesljive perspektive. Določeno je, da bo v službi hrvaškega in madžarskega zaledja. Z aneksijo skoraj vseh otokov Dalmatinskega otočja, z ustanovitvijo dveh novih pokrajin, splitske in kotorske, z razširjenjem stare, nadvse zveste zadrske pokrajine (živahni in dolgi aplavzi) se lahko smatra dalmatinski problem za rešen, posebno še, če se upošteva, da je moral biti rešen hkrati s problemom varnosti na Jadrani, ki jo smatram se-

Vzhodna Afrika

Po Kerenu so Angleži ponovno razglasili, da se lahko smatra borba v italijanski Afriki več ali manj stvarno za zaključeno. Toda po Kerenu so morali zadeti ob Amba Alagi, kjer je izdržljivost Italijanov drugič dosegla epske vrhunce. (Znova se je zbornica dvignila in navdušeno akklamirala.) Vojvoda Aotiski (novu silne ovacije) je bil v tej bitki, ki se je razvijala na tisočih kilometrih, po puščavah in gorovjih, veliki vodja, vreden Savskega rodu, iz katerega izhaja. Po padcu Amba Alagie so Angleži znova proglasili, da je sedaj vsega konec, toda dejansko se borbe še nadaljujejo.

Na treh področjih naše čete, čeprav obkoljene, še dajejo mnogo opravka Angležem: v Dankaliji, Džimi in Gondaru. Ko-liko časa bo to lahko še trajalo, ni mogoče reči, toda gotovo je, da se bo odpor nadaljeval do mej človeških možnosti. Angleži izkoriščajo premoč svojega orožja, tako rekoč praktično in neomejeno možnost oskrbe in skoraj popolno pomanjkanje naših kolonialnih čet, ki niso imele časa, da bi se doobara uredile in so bile

Severna Afrika

Ko sem govoril v februarju, sem razložil, kar se je dogodilo v Cirenaiki in nisem nič priklril. Od tedaj se je položaj spremenil. Cirenaika je spet italijanska. Akcija so izvedle nemške oklopne sile, ki so se vztrajno borile skupno z italijanskimi. (Zbornica se je znova dvignila in dolgo aplavdirala.) Izvajanje Krete je dalo letalskim in pomorskim silam osi najpriljavnejša oporišča za množične napade na egiptsko obal. Življenje bo postalo za

Lastne izgube

Od 26. oktobra do 31. maja sta na kopnem v vojni proti Grčiji padli 13.502 vojaka. (Predsednik, ministri, nacionalni svetniki in občanstvo v ložah so se tedaj dvignili in za nekaj trenutkov obstali v spoštivni zbranosti). Imena teh slavnih borcev, ki so žrtvovali svoja življenja domovini, so bila mesečno objavljena, kakor je to naš običaj. Ta številka pa se ne more smatrati za dokončno, dokler ne bo znana usoda onih, ki so bili označeni za pogrešane, in ujetnikov. Ranjenih je bilo 38.768, kakor izhaja iz 7 seznamov, ki so bili do- slej objavljani. Ta številka se lahko še spremeni na osnovi naknadnih podatkov. Osebilih prve stopnje, ki so po kratkem zdravljenju odzdraveli, je bilo 4.564, osebilih druge stopnje, ki so prav tako popolnoma odzdraveli, je bilo 8592. Osebilih tretje stopnje je bilo 4391. Večinoma so bili rešeni. Med padlimi je 1528 Crnih srajcev, med ranjenimi jih je 3296. Izgube albanskih oddelkov so znašale 59 padlih in 68 ranjenih. Grških izgub ne poznamo natančno, toda vse kaže, da so bile daleč večje od naših.

I disagi della stagione in Albania

Iniziere una campagna alla fine di ottobre imponeva uno sforzo poderoso mentre le truppe andavano incontro ai disagi della stagione. Quelli sopportati con disciplina che potrebbe dirsi storica dai reparti italiani nei mesi di novembre, dicembre, gennaio, febbraio furono veramente eccezionali. Accanto a questi elementi negativi, l'inizio delle operazioni alla soglia dell'inverno presentava tuttavia due vantaggi: le notti lunghe che facilitavano la navigazione dei convogli e ne aumentavano i coefficienti di sicurezza, e la preservazione della malaria. Non saremmo sfuggiti a questo che è un vero e proprio flagello del litorale albanese, se avessimo dovuto iniziare la campagna a primavera inoltrata.

I piani strategici del Generale Visconti Frasca

Il comandante superiore delle Forze in Albania generale Visconti Frasca, che tale comando aveva assunto fin dal 5 giugno, riteneva che la campagna dell'Epiro avrebbe avuto uno svolgimento favorevole e rapido. Il suo piano che fu approvato dagli stati maggiori di Roma e da me, era logico e convincente: manovra a tenaglia ad oriente colla »Julia« che avrebbe dovuto raggiungere il passo di Metzo, alle spalle di Janina ed a ponente con divisioni normali di fanteria che attraversato il Kalamas, spingendosi nella direttrice di Arta, avrebbero superato Janina determinandone la caduta. La colonna del centro avrebbe agito in direzione di Kalibaki per impegnarvi il nemico e smantellare le fortissime difese della linea Metaxas. Il comando superiore delle Forze Armate di Albania che nell'agosto aveva soltanto cinque divisioni presenti disponeva al 28 ottobre delle seguenti unità: divisione alpina Julia, divisione corazzata Centauro, divisioni Ferrara, Siena, Piemonte, Venezia, Arezzo, Parma, un reggimento granatieri, tre reggimenti cavalleria. Le divisioni erano binarie e talune di esse con due battaglioni di albanesi.

La marcia della Julia sui crinali del Pindo fu oltremodo difficile. La colonna motorizzata del centro paralizzata dalla pioggia, dal fango non poté sfondare a Kalibaki; la piena del Kalamas fermò per cinque giorni la »Siena«. Il 6 novembre il comando impartiva l'ordine alla Julia di ritirarsi su Konic. La Julia che era a una tappa da Metzo, ritornò sui suoi passi e dovette più volte aprirsi il cammino con asperissimi sanguinosi combattimenti.

Lo sviluppo delle operazioni militari

Con la ritirata della Julia, ha inizio l'azione controffensiva dei greci che nel novembre raggiunsero Coriza e nel dicembre Argirocastro. Si può considerare il periodo dell'iniziativa greca, concluso con la conquista di Klisura e della cosiddetta linea dei mali dal Chiarista allo Spadarit. Da quel momento ogni sforzo greco per raggiungere i veri obiettivi strategici: Elbasan, Berat, Valona, soprattutto Valona come volevano gli inglesi, venne infranto dalla tetra resistenza dei nostri. (Vivissimi applausi). Si era fatto il »muro«. Ed il muro per il coraggio e la decisione dei nostri soldati era ormai inespugnabile. Infatti nel settore di Valsuciscia, diretta via di accesso a Valona, la battaglia di arresto ebbe il suo epilogo a fine dicembre con i brillanti contrattacchi del secondo alpini nella zona di Bolena e del settimo fanteria nella zona di Vranista. Nel settore della Vojussa allo scopo di alleggerire la pressione sul fronte di Berat, le truppe del 25° corpo d'armata attaccarono in direzione di Klisura, e contribuirono allo stroncamento sullo Sciaest dell'offensiva greca per Berat (alpini del Cismone e del Bolzano, sciatori del Cervino e bersaglieri del 20°).

Il 13 febbraio l'avversario iniziava l'offensiva su Tepeleni attaccando il nostro schieramento sullo Scindell. Attaccante era una divisione speciale, la »Cretese«, che fu quasi letteralmente distrutta dai fanti della Sforzesca e delle Camicie Nere del raggruppamento Galbati. (Vivissimi applausi). Un tentativo di scendere in val Vojussa dal Gelic, fu stroncato dai fanti della Legnano della Ferrara e dagli alpini. Nella Val Desnizza l'attacco greco con obiettivo Berat raggiunta Klisura il 12 gennaio, arrivava sino allo Spadarit, ma qui nella prima decade di febbraio veniva definitivamente arrestato dagli alpini della Julia, dai fanti della Pinerola, dalle Camicie Nere della Leonessa. In Val Devoli, il Tomori era la cerniera di saldatura fra la 9.a e l'11.a armata.

Nella terza decade di gennaio allo scopo di rafforzare tale delicata saldatura fu effettuato un balzo offensivo in Val Tomorezza, occupando le posizioni di Bregu Saluti e Dobrel con gli alpini dell'Intra, del Susa, coi fanti della Parma, con le guardie di finanza dei battaglioni 10° e 20°.

In Val Scumbini, dopo la terza decade di novembre — abbandono di Coriza — il nemico tentava di raggiungere, per la testata dello Scumbini, il nodo di Elbasan. Tali tentativi furono definitivamente stroncati dalla difesa facendo perno sul monte Kalase, difesa costituita dalle divisioni Kalase, difesa costituita dalle divisioni Arezzo, Piemonte, 40 bersaglieri. Nel settore di Podgradcu (Ochrida) in dicembre fu fermato definitivamente ogni tentativo avversario dalla divisione Arezzo e dal 1° reggimento bersaglieri. Quando ai primi di marzo mi recai in Albania, sentii nell'aria il preludio della vittoria. Attraverso l'opera instancabile del generale Cavallero che aveva assunto il comando delle Forze Armate il 3 dicembre, l'esercito di Albania si era organizzato, fortificato, preparato all'offensiva. (Vivissimi prolungati applausi).

Il morale delle truppe era splendido. L'ordine nelle retrovie perfetto. I comandi delle due armate, la nona e la undicesima erano nelle mani di due Generali, il Geloso ed il Pirzio Birolli, di grande esperienza e di ferrea volontà. I comandi dei Corpi d'armata erano tenuti da mani validissime quali il Generale Messe, il Generale Rossi, il Generale Gambari, il Generale Mercalli, il Generale Nasci, il Generale Arisio. Tutti i divisionari erano alla altezza del loro compito: dal Piazzoni alla Gloria al Girotto, al Santovito, al Zannini, al Pizzolato, al Berardi, Olearo, Magli, Ferrero, Destefanis e vorrei citarli tutti poiché tutti lo meriterebbero. (Vivissimi applausi).

L'esercito di Albania contava nell'aprile le seguenti divisioni: Julia, Tridentina, Cuneense (alpine), Centauro (motorizzata), Arezzo, Cagliari, Modena, Pinerolo, Pie-

monte, Siena, Bari, Taru, Ferrara, Firenze, Casale, Messina, Legnano, Sforzesca, Cuneo, Forlì, Lupi di Toscana, Cacciatori delle Alpi, Puglie, Brennero, Acqui. A queste forze bisogna aggiungere tre reggimenti di cavalleria Milano, Aosta, Guide, quattro di bersaglieri, uno di granatieri, un gruppo di battaglioni di Camicie Nere. Un complesso di forze veramente imponente.

Se la mia vita costituiva un premio per le truppe di Albania, esse lo avevano ampiamente meritato. I miei incontri coi soldati diedero luogo a manifestazioni di fede che non dimenticherò mai, altrettanto dicasi per i 30 mila operai che lavoravano lungo le strade e spesso sotto il fuoco nemico. Un ultimo disperato tentativo greco di offensiva sulla Vojussa fu annientato sul nascere dai battaglioni della Julia. Nella settimana successiva ebbe inizio l'azione dell'8° corpo d'armata che impegnava quattro divisioni: Pinerolo, Cagliari, Puglie, Bari. Non furono nella prima fase della battaglia superati gli sbarramenti nemici, ma le perdite inflitte dalle nostre artiglierie (circa 400 cannoni) e dalla nostra aviazione (circa 400 apparecchi) furono a detta degli stessi greci spaventose.

L'esercito greco in rotta

Nella settimana che va dal 9 al 16 marzo e che segna la ripresa della iniziativa italiana, l'esercito greco cessò praticamente di esistere come forza capace ancora di combattere. Ciò fu confessato in seguito dallo stesso governo greco. È assolutamente matematico che in aprile, anche se nulla fosse accaduto per variare la situazione balcanica, l'esercito italiano avrebbe travolto ed annientato l'esercito greco. (La camera sorge in piedi al grido di: DUCE! DUCE! fra vivissime acclamazioni.) Bisogna onestamente constatare che molti reparti greci si sono battuti valorosamente. Bisogna aggiungere ancora una volta che in ciò influiva moltissimo l'odio diffuso, profondo, continuamente eccitato dagli ufficiali e che era il vaticio di tutti i soldati.

Il caso greco dimostra che la valutazione degli eserciti non è immutabile e che le sorprese se non frequenti non tuttavia possibili. È lecito inoltre affermare che l'esercito greco non avrebbe tenuto per sei mesi, senza l'aiuto dell'Inghilterra. L'esercito greco era nutrito, ingaggiato, armato dagli inglesi. L'aviazione era tutta inglese. L'artiglieria contraerea anche. Non meno di 60 mila erano gli inglesi dei vari servizi e specialità a fianco dell'esercito greco. Modesti sono stati gli aiuti in materiali forniti dalla Turchia. Il valore non raggiunge i due milioni di lire turche. Ed ora alcune cifre che riassumono ciò che l'Italia ha fatto in questa guerra d'oltremare, cifre che vanno attentamente meditate, ed in base alle quali un elogio va rivolto agli stati maggiori ed ai ministeri delle Forze Armate.

I meriti della Marina

L'opera della Regia Marina per organizzare e proteggere il traffico fra i porti di Bari e Brindisi e quelli di Valona, Durazzo, San Giovanni di Medua, è qui documentata. I piroscafi hanno compiuto 1.360 traversate. Le scorte effettuate dal nostro naviglio sottile sono state 1.070. Sono stati trasportati 560.603 tra ufficiali e soldati, 15.951 automezzi, 83.072 quadrupedi, 704.150 tonnellate di merci. Perché le truppe in Albania potessero vivere e combattere, dovevano sbarcare una media di 4.300 tonnellate al giorno (escluse armi e munizioni). L'ammiraglio Sportiello da una parte ed il generale Scuro dall'altra hanno assolto brillantemente questo difficile compito. (La camera si alza a proclamando all'indirizzo della tribuna dell'esercito.)

Che noi fossimo a lungo padroni quasi incontrastati dello Adriatico, è dimostrato dalle cifre modeste delle nostre perdite. Piroscafi affondati dal nemico 17 per un tonnellaggio di 67 mila tonnellate; torpediniere affondate 3 per un tonnellaggio di 2.400 tonnellate; piroscafi sinistrati 5 per complessive 20 mila tonnellate; torpediniere sinistrate 6 per un tonnellaggio di complessive 5 mila tonnellate; morti e dispersi tra truppe ed equipaggi 205 unità pari al 0,05 della massa trasportata. Anche per ciò che ha fatto nel basso Adriatico e per il suo essenziale contributo alla vittoria la Marina merita la profonda ammirazione del popolo italiano. (Grida generali di: Viva la Marina! — la camera in piedi acclama a lungo all'indirizzo della tribuna della Marina.)

I successi dell'Aeronautica

Non meno degna di ammirazione è la R. Aeronautica per l'attività svolta durante la guerra contro la Grecia; attività di trasporto ed attività di combattimento. I velivoli italiani hanno trasportato in Albania compiendo 7.102 ore di volo, 30 mila 451 persone e 3.016 tonnellate di materiali. I velivoli da trasporto tedeschi con ore di volo 13 mila 312 hanno trasportato in Albania 29.816 persone e 2 mila 923 tonnellate di materiale. Durante tutti questi voli un solo incidente si è verificato alla partenza da un aeroporto delle Puglie, con la perdita di 20 uomini. Nelle operazioni di guerra, sono state compiute dalla quarta squadra e dalle Forze Aeree, dislocate in Albania 35.079 ore di volo, gettate 4.829 tonnellate di bombe, sparati 700 mila colpi, abbattuti 261 velivoli nemici, danneggiati 118. Nostre perdite: 97 velivoli abbattuti, 71 danneggiati, 233 fra deceduti e dispersi, 128 feriti. (Grida ripetute di: Viva l'Aeronautica! La camera sorge in piedi acclamando all'indirizzo della tribuna della aeronautica.)

Le perdite

Dal 26 ottobre al 31 maggio, i caduti sui fronti terrestri nella guerra contro la Grecia sono stati 13 mila 502. (Il Presidente, i Ministri, i consiglieri nazionali ed il pubblico delle tribune si alzano e rimangono alcuni istanti in reverente raccoglimento.) I nomi di questi gloriosi combattenti che hanno dato la vita alla Patria sono stati mensilmente pubblicati come è nostro costume. Tale cifra non può considerarsi definitiva sino a quando non si conosca il destino di quelli dati come »dispersi« o prigionieri. I feriti sono stati 38 mila 768 come risulta dai sette elenchi sin qui pubblicati. Tale cifra può variare in seguito a ritardate segnalazioni. I congelati di primo grado, cioè guariti completamente dopo una breve cura, sono stati 4.564; i congelati di secondo grado, anche essi completamente guariti, sono stati 8.592. I congelati di terzo grado sono stati 4.391, in massima parte salvati. Nel totale dei caduti ci sono 1.528 Camicie Nere, nel totale dei feriti le Camicie Nere sono 3.296. Le perdite

Sodelovanje držav osi

Na političnem področju se izvaja sodelovanje Sile trojnega pakta, predvsem pa sodelujeta Nemčija in Italija (dolgi in navdušeni aplavzi nemškemu diplomatskemu zastopstvu). Povedano je vse, če rečem, da delamo skupaj, da skupaj marširamo, da se skupaj borimo in da bomo skupaj zmagali. Tovarišstvo Oboroženih Sil se spreminja v tovarištvo obeh narodov. V svojih poslednjih govorih je Führer (Zbornica se je dvignila in dolgo vzklíkala) izrekel priložnostno, kakšne in kolikšne so bile krvne žrtve, ki jih je Italija doprinesla za stvar osi. Če se kažejo poteze kontinentalne reorganizacije, ki jo zahtevajo idejni postulat in prestane preizkušnje obeh revolucij. Smešno so govorice, s katerimi so spekulirali na morebitna trenja in nesporazumjenja. Ljudje brez pameti, ki so si še dalje, kakor na primer angleški ministri predsednik (godrnjanje v dvorani) v svojem nesmiselnem božjem govoru, so utihnil. Dva naroda: ena vojna! To je lapidarna formula, ki sintetizira akcijo osi, ki se bo nadaljevala še po vojni (navdušeni in dolgi aplavzi).

Stališče Japonske

Stališče Japonske (živahni, splošni in dolgi aplavzi japonskemu zastopstvu) je točno na črti s trojnim paktom, kakor je izjavil v Rimu in še pred kratkim v Tokiju zunanji minister Macuoka. Japonski narod je ponosen in lojalni in ne bi ostal indiferenten sprčo ameriškega napada na Sili Os (splošno, dolgo in živahno aplavdiranje). Japonska ve, da je na kocki tudi njena bodočnost. Kljub ogromnim razdaljam se odnosi z Japonsko poglobljajo. Ni dvoma, da bo številna in izbrana japonska vojska mislila, ki je za trenutek drag gost Italije, lahko ugotovila, da je simpa-

tija Fašistične Italije za Japonsko sponzora in globoka.

Španija

Odnosi z drugimi silami, ki so se priključile trojnemu paktu (dolgi, splošni in živahni aplavzi), in sicer z Madžarsko, Slovaško, Rumunijo in Bolgarijo so nadvse pristrani, pa tudi tam, kjer se ni posebnih političnih sporazumov. Med državami, ki so izven konflikta, je treba posebej vpoštevati Španijo. Kljub lažkanju in izsiljevanju je jasno, da se Španija ne more odreči edini priliki, ki se ji ponuja, da popravi krivice, ki so ji bile prizadane v prejšnjih časih. Mi Španije na noben način ne silimo k odločitvi, ki jo lahko sprejmejo le odgovorni faktorji v popolni svobodi presoje. Omejimo se le na misel in na prepričanje, da Španija ve, na kateri strani so njeni preizkušeni prijatelji in na kateri njeni nič manj sovražniki (živahno pritrdjevanje). Revolucija Falange, glavne nosilke nove zgodovinske usode Španije, se ne more postaviti ob stran silam plutokracije, židovstva in masonstva, silam, ki so, podpirajoč rdečo, skušale in še skušajo onemogočiti Caudillo. Da bi dovršil svoj napor za narodno in socialno obnovo (aplavz).

Turčija

Kar se tiče Turčije, jo do sedaj odbila vse angleško izsiljevanje. Predsednik Innenen je spoznal tragično usodo, ki čaka vse narode, ki se iz kakršnega koli razloga zaneajo na Veliko Britanijo (smeh). Toda porabiho hočem to priliko, da povem predsedniku Innenenju, da namerava Italija v odnosu do Turčije nadaljevati ono politiko razumevanja in sodelovanja, ki se je pričela 1928. leta in ki je za nas še zmerom aktualna.

Intervencija Amerike

Če sta Španija in Turčija izven spora, pa je neka transoceanska država, ki kaže, da se bo vanj vmešala. Treba pa je vedeti, da nas ameriška intervencija ni preveč ne vznemirja (odobravanje). Izrečna vojna napoved sedanega položaja ne bi izpremenila, ker je ta položaj že vojna de facto, če že ne de jure. Tudi če bi se ameriška intervencija popolnoma razvila, bi bila prepozna. Pa čeprav bi ne bila prepozna, ne bi spremenila končne rešitve problema. Ameriška intervencija a) ne bo pripomogla Veliki Britaniji do

zmage, marveč bo vojno podaljšala; b) vojne ne bo omejila v prostoru, marveč jo razširila na druge oceane; c) spremeni bo režim Zedinjenih držav v avtoritarren in totalitarren režim, nasproti kateremu bosta njegova evropska prednika, fašistični in narodnosocialistični, daleč pred njim in bolj popolna. (Smeš in aplavzi.) Kadar se hoče imenovati diktatorja v najčistejšem klasičnem izrazu, se citira Silla. Toda prav Silla se nam predstavlja kot skromen diletant v primeru z Delanom Rooseveltom. (Smeš in aplavz.)

Notranji položaj

Tovariši! V teh dvanajstih mesecih sprememb, a vedno trdih doživeti, je italijanski narod podal vzgled discipline, ki mu ni primere. Ni se prestrašil, ko so bile vesti neugodne in dnevi temni, ni se preveč navdušil, ko so bile vesti dobre in dnevi svetli. Kljub soncu je italijanski narod hladnokrvno, realistično, čustven in refleksiven obnem, obdarovan s silnim spominom in utrjen ter preizkušen v 30 stoletjih zgodovine. Samo kdor ne pozna italijanskega naroda, si lahko ustvari drugačno sliko o njem. Vojna ni storila nič drugega, kakor potrdila vrline, ki izvirajo iz kmečkih globlin rase in iz večstoletnih izkušenj.

Kakor vojna traja, tako narašča duševna in materialna napetost. Neudobnost se veča. Življenje ljudskih slojev postaja vedno težje. Poslednje kritične točke našega prehranjevalnega položaja so v zvezi z izčrpanjem zalog in s prirastkom prebivalstva, ki znaša na novem ozemlju morda en milijon. Gospodarski problemi, ki so na-

Os bo zmagala

Sovražnik je vztrajen, ker ve, da je v resnici mnogo na kocki, toda mi smo se vztrajnejši od njega. Udarci, ki mu jih je prizadejala os, so ga ponizali tako daleč, da je prišel obupno klicati čez Ocean na pomoč. Pa tudi, če bi vojna trajala dalje, kakor bi bilo pričakovati, tudi če bi nastale nove komplikacije, Anglija ne more zmagati, ker so bile vse njene postojanke v Evropi uničene in jih Amerika ne more nadomestiti, pa naj stori kar hoče. (Živahno odobravanje.) Os, revolucionarni izraz nove Evrope, bo zmagala. Ob prvi obletnici vojne smo gotovi te zmage, ponosno in dogmatično gotovi tega, kar trdimo. Trdno verujem, verujem, da je pravični Bog, ki živi v duši mladih narodov, v tej

silni borbi med zlatom in krvjo že izbral. Zmagali bomo! Konec Ducejevega govora je sprejela vsa dvorana z nepopisnim, neskončnim vzklikanjem in navdušenjem. Vedno znova so se ponavljali klici: Duce! Duce! Ko je Duce zapustil govorno tribuno, je zbornica intonirala himno Giovinetza. Nato je predsednik odredil pozdrav Duceju. Vsa zbornica je odgovorila na en glas: Nam! Duce se je tedaj napotil proti izhodu, narodni svetniki pa so v naglici zapustili svoje klopi ter se zbrali okrog njega in mu vedno znova z vzkliki izražali svojo zvestobo in vdanost. Seja zbornice se je zaključila ob 18. uri. Iz zbornice se je Duce vrnil v Beneško palačo.

Manifestacije zvestobe po vsej Italiji

Po vseh mestih so ogromne množice poslušale Ducejev govor ter z nepopisnimi ovacijami dale izraza svoji vdanosti in zvestobi

Rim, 11. junija. s. Velik govor, ki ga je imel Duce ob prvi obletnici vstopa Italije v vojno, je poslušal vse italijanski narod z manifestacijami najtrdnije in žive vere v zmagovito usodo vojnoje se Italije. Na vseh trgih, na vseh cestah in v vseh javnih obratih so bili postavljeni zvočniki. Po govoru so močne kolone ljudstva korakale po mestu, prepevajoč domovinske himne.

v Rimu

Rim, 11. junija. s. Poseben razpoloženje je vladalo na vseh trgih in ulicah, kjer so bili postavljeni zvočniki, ko je govoril Duce. Piazza Venezia je bila prizorišče nenavadnega navdušenja. Da je Duce svoj glas povzdignil, se je množici zdelo, kakor da je Duce na zgodovinskem balkonu, s katerega je pred letom dni izrekel besede o intervenciji. Po končanem govoru je množica na trgu še vedno valovala. Vedela je, da se bo Duce v kratkem vrnil k delu v palačo. Okoli 18. ure se je zdrglo, da se je Duce vrnil. Množica je vzklíkala, da je odnevalo do neba. Kmalu nato se je pokazal na balkonu. Njegov prihod je deloval kakor čudež. Klici so se potisčali. Duceju

se je nudil najlepši pogled, ki si ga more želeli Vodja naroda: ljudstvo, ki složno manifestira svojo vero in svojo voljo. Ko se je Duce prikazal se drugi, je množica, med katero so bili najodličnejši predstavniki fašistične Italije, ponovno vzklíkala z navdušenjem. Duce se je pojavil na balkonu še tretjič, četrtič ter petič. Tisoči in tisoči zastavic je še dolgo plapolalo na trgu, ko je Duce odšel v svojo delovno sobo.

V Ljubljani

Ljubljana, 11. junija. Proslava prve obletnice vstopa kraljevine Italije v vojno je bila tudi v Ljubljani počastvena z imponentnim nastopom celotne ljubljanske posade. Po točno določenem razporedu so prihajale posamezne kolone po Vogovi ulici z godbami na Kongresni trg, da so bile točno ob 17. uri razvlečene v velikanskem kvadratu. Zelene čolade in zelene uniforme so nudile resimpozantno sliko. Velik okvir te vojaške slike pa je tvorilo ljubljansko prebivalstvo, ki je upoštevalo navodila Kr. karabinerjev in stražnikov in se je zadržalo v najlepši disciplini.

del reparti albanesi sono state di 50 caduti e di 65 feriti. Le perdite dei greci non le conosciamo esattamente, ma tutto fa presumere che siano state di gran lunga superiori alle nostre.

La disfatta della Jugoslavia

Mentre le truppe italiane si accingevano a liquidare l'esercito greco, la Jugoslavia rivelò attraverso il colpo di stato quali erano i suoi sentimenti reali. La guerra dell'Asse contro la Jugoslavia si rese quindi inevitabile. Gli eserciti dell'Asse agirono, di conseguenza, con rapidità fulminea. Mentre la seconda armata delle Alpi scendeva lungo il litorale dalmatico, con marce forzate che hanno saggiato la resistenza dei nostri soldati i greci si ritirarono con combattimenti di retroguardia e cercarono, all'ultimo, con un trucco di autentico stile ulissideo, di fermarsi ai confini dell'Albania offrendo l'armistizio ai tedeschi e non a noi. Furono da me richiamati energicamente alla ragione e finalmente si arresero senza condizioni. (La camera balza in piedi fra grida appassionante di: DUCE, DUCE! e vibranti lusinghiose acclamazioni.)

Quanto alla Jugoslavia essa rivelò quasi immediatamente l'inconsistenza, vale a dire la falsità del suo organismo statale, e quale terzo stato mosaico creato artificialmente a Versaglia in funzione esclusivamente antitaliana, cadde al primo urto, in frantumi. L'esercito jugoslavo cui gli ambienti parigini e piccolo-intelighisti avevano creato una reputazione di «invincibilità», tale che secondo un giornale svizzero avrebbe sbalordito il mondo, si liquefece alle prime battute. Gli inglesi fecero qualche apparizione sui campi di battaglia, ma poi travolti, dalle divisioni alpine e da quelle corazzate di von List, trovarono che anche il suolo ellenico scottava sotto i piedi e abbandonarono, fuggendo come al solito «via mare», la Grecia agonizzante.

Le conseguenze politiche e militari

Le conseguenze politiche e militari, scaturite dalla eliminazione dell'Inghilterra dalle ultime sue basi europee, sono state di una portata strategica e politica eccezionale: hanno cioè provocato un profondo mutamento della carta geografica di quella regione: un mutamento in meglio, specie se tutti avranno il senso della misura, cioè verso una più logica razionale sistemazione secondo giustizia, tenuto conto di tutti gli elementi che compongono e spesso aggravigano i problemi. Anche qui non si è potuto raggiungere una sistemazione per ogni verso perfetta, ma oramai bisogna rinunciare in siffatta materia all'assoluto. (Approvazioni.)

La Bulgaria si annette la Macedonia che è prevalentemente bulgara e la Tracia occidentale, corridoio esiguo ed assurdo che impediva alla Bulgaria di affacciarsi allo Egeo. L'Albania si allargherà con la regione del Cosovano a nord e con la Ciarnura al sud. Il Montenegro riacquista la sua indipendenza ed entra nell'orbita italiana. (Vivissimi generali prolungati applausi.) L'Ungheria, i cui accordi politici con l'Italia risalgono al 1926, ha allargato i suoi confini e la Germania ha portato i suoi sulla sinistra della Sava. Il resto della Slovenia è diventato una provincia italiana, con un regime speciale. Ma il fatto più importante è la resurrezione dopo dieci secoli dello stato croato. L'artefice di questa resurrezione è il Poglavin Ante Pavelić che visse per 12 anni esule in Italia insieme con molti pionieri del suo movimento. (Vivissimi applausi.) Il Poglavin sa di poter contare sulla operante solidarietà dell'Italia Fascista.

Gli accordi conclusi con la Croazia vi sono noti sia quelli politici come quelli territoriali. Fiume ha oggi un retroterra e colla occupazione di tutte le isole del Quarnero ha una consistenza che le mancava. Il porto di Fiume ha dinanzi a se alcune prospettive poiché è destinato a servire il retroterra croato e magiaro. Con la annessione di quasi tutte le isole dell'arcipelago dalmato, con la creazione delle due nuove provincie di Spalato e Cattaro e balargamento della vecchia Zara, fedelissima. (Vivissimi prolungati applausi.) Il problema dalmato può considerarsi risolto, specie tenendo conto che esso deve essere inquadrato nella soluzione del problema della sicurezza adriatica che considero definitiva ed in quello dei rapporti stabiliti fra il regno d'Italia e quello di

Croazia la cui corona è stata offerta ad un Savoia-Aosta. (La camera si alza fra vivissimi generali applausi.)

Non avremmo potuto, volendo, spingere i nostri confini dal Velebit alle Alpi albanesi, ma avremmo, a mio avviso, commesso un errore: senza contare il resto, avremmo portato entro le nostre frontiere, parecchie centinaia di migliaia di elementi allogeni, naturalmente ostili. Ora la storia antica, ma soprattutto la recente dimostra che gli stati devono tendere a realizzare il massimo della loro unità etnica e spirituale. (Approvazioni, in modo da far coincidere ad un certo punto i tre elementi razza, nazione, stato. (Vivissimi applausi.) Gli stati che si caricano di troppi elementi allogeni hanno una vita travagliata. Può essere talvolta inevitabile di averli, per ragioni supreme di sicurezza strategica: bisogna adottare verso di essi un trattamento speciale, premesso, beninteso, la loro assoluta lealtà di cittadini verso lo stato. Comunque quando l'etnia non va d'accordo con la geografia, è l'etnia che deve muoversi: gli scambi di popolazioni e l'esodo di parti di esse, sono provvedimenti, perché portano a far coincidere i confini politici con quelli razziali.

La Grecia nello spazio vitale dell'Italia

Secondo gli accordi col comando germanico quasi tutta la Grecia, compresa Atene, sarà occupata dalle truppe italiane. Questo ci pone dinanzi a problemi molto seri, specie dal punto di vista alimentare, ma li affronteremo, cercando di alleviare per quanto ci sarà possibile le miserie, inflitte al popolo greco dai suoi governanti infedeli a Londra, e tenendo presente che la Grecia, rientra nello spazio vitale mediterraneo dell'Italia. (La camera scatta in piedi, vivissimi generali lunghissime acclamazioni.)

L'Africa orientale

Più volte gli inglesi dopo Cheren, hanno annunciato che la campagna nell'Africa italiana poteva dirsi, più o meno virtualmente, conclusa. Ma dopo Cheren, hanno dovuto cazzare contro Amba Alagi dove, per la seconda volta la resistenza degli italiani ha raggiunto le vette dell'epopea. (La camera sorge in piedi fra vibranti acclamazioni.) Il Duca d'Aosta (nuove fervide acclamazioni) è stato durante questa battaglia sviluppatasi su migliaia di chilometri fra deserti e montagne, un grande capo degno della stirpe sabauda dalla quale discende. Dopo la caduta di Amba Alagi, gli inglesi riproclamarono che ormai tutto era finito. Invece si combatte ancora.

Tre sono le zone dove le nostre truppe asserragliate danno ancora del filo da torcere agli inglesi: la Dancalia, il Gimma, Gondar. Quanto tempo possa durare, non si può dire, ma è certo che la resistenza sarà protratta sino ai limiti delle possibilità umane. Gli inglesi si sono giovati della superiorità del loro mezzo, dalla possibilità praticamente illimitata di rifornirsi e dalla defezione quasi generale delle nostre truppe coloniali che non avevano avu-

to il tempo di fortemente inquadrare e che erano quindi impreparate ad una guerra di mezzi meccanici, soprattutto aerei. Ai fini della guerra anche la conquista totale dell'impero da parte degli inglesi, non ha alcun valore decisivo: si tratta di una vendetta di carattere strettamente personale (si ride), che non può influire sui risultati della guerra e che ha scavato un solco ancora più profondo tra Italia e Gran Bretagna. (La camera in piedi acclama lungamente all'indirizzo del DUCE.)

Io non posso oggi dire quando e come, ma affermo nella maniera più categorica, che noi torneremo (voci generali: Sì! Sì!) in quelle terre bagnate dal nostro sangue, (ardenti ovazioni, grida ripetute di: DUCE! DUCE!), terre che in pochi anni avevamo trasformato costruendo ospedali, scuole, case, acquedotti, fabbriche e quelle grandi strade, meraviglia dell'intero continente africano, sulle quali hanno potuto celermente marciare le forze meccanizzate nemiche. I nostri morti non rimarranno invendicati! (Voci generali: No! No! Vivissimi prolungati applausi.)

L'Africa settentrionale

Quando parlai nel febbraio, esposti quanto era accaduto in Cirenaica e non nascosi nulla. Da allora la situazione è cambiata. La Cirenaica è tornata all'Italia. L'azione è stata condotta dalle forze corazzate germaniche, che hanno lottato strenuamente insieme con quella italiana (la camera an-

cora una volta in piedi applaude lungamente). La conquista di Creta mette a disposizione delle Forze aeree e navali dell'Asse basi appropriatissime per attacchi in massa sulle coste egiziane. La vita diventerà sempre più difficile per le forze navali inglesi stazionanti nelle basi dell'Egitto e della Palestina. Lo scopo che consiste nell'espellere la Gran Bretagna dal Mediterraneo orientale sarà raggiunto e con ciò un passo gigantesco sarà compiuto verso l'epilogo vittorioso della guerra.

La collaborazione delle Potenze dell'Asse

La collaborazione tra le potenze del Tripartito è in atto, ma è soprattutto in atto la collaborazione fra la Germania e l'Italia (vivissimi generali prolungati applausi all'indirizzo della rappresentanza diplomatica del Reich). È detto tutto, quando vi dico che noi lavoriamo insieme, marciamo insieme, combattiamo insieme ed insieme vinceremo. Il cameratismo delle Forze Armate sta diventando cameratismo fra i due popoli. Nei suoi recenti discorsi, il Führer (la camera sorge in piedi fra lunghe acclamazioni) ha esplicitamente riconosciuto quali e quanti sacrifici di sangue l'Italia ha affrontato per la causa dell'Asse. Già si definisce quella riorganizzazione del continente che è lo scopo di guerra dell'Asse, riorganizzazione ispirata dai postulati

ideali e dalle esperienze vissute dalle due rivoluzioni. Le voci ridicole che speculavano su eventuali frizioni o dissensi; i deficienti che si spinsero anche più in là, come il ministro inglese (rumori vivissimi) nella sua allocuzione inutile di Natale, sono ridotti al silenzio. Due popoli: una guerra! Questa è la formula lapidaria che sintetizza l'azione dell'Asse, azione che continuerà anche dopo la vittoria. (Vivissimi prolungati applausi.)

L'atteggiamento del Giappone

L'atteggiamento del Giappone (vivissimi generali prolungati applausi all'indirizzo della rappresentanza giapponese) — attraverso a quanto il ministro degli esteri Matsuo dichiarò a Roma e più recentemente a Tokio — è peretita linea col Tripartito. Il giapponese è un popolo fiero e leale che non rimarrebbe indifferente davanti all'aggressione americana contro le potenze dell'Asse. (Vivissimi generali prolungati applausi.) Il Giappone sa che anche il suo avvenire è in gioco. Malgrado le enormi distanze, anche col Giappone le relazioni si approfondiscono. Non vi è dubbio che la numerosa e scelta missione militare giapponese, ospite gradita in questo momento dell'Italia, potrà constatare che la simpatia dell'Italia Fascista per il Giappone è spontanea e profonda.

La Spagna

Colle altre potenze aderenti al Tripartito (vivissimi prolungati generali applausi) e cioè Ungheria, Slovacchia, Romania, Bulgaria i rapporti sono più che cordiali, anche laddove non esistono speciali accordi politici. Tra i paesi che si trovano ancora fuori della mischia, uno merita particolare considerazione ed è la Spagna. Malgrado lusinghe alternate a ricatti, è chiaro che la Spagna non può rinunciare a cogliere l'occasione unica che le è offerta di sanare ingiustizie subite in altri tempi. Noi non sollecitiamo in alcun modo una decisione della Spagna, decisione che deve essere presa dai fattori responsabili, in piena libertà di esame: ci limitiamo a pensare ed a credere che la Spagna sa da quale parte stanno i suoi amici provati e da quale stanno i suoi non meno nemici. (Vivissimi applausi). La rivoluzione della Falange, portatrice del nuovo destino storico della Spagna, non può affiancarsi alle forze della plutocrazia, del giudaismo, della massoneria, tutte forze che, aiutando i rossi cercarono e cercano di impedire al Caudillo di portare a termine il suo sforzo di rinnovazione nazionale e sociale. (Applausi.)

La Turchia

Quanto alla Turchia essa ha declinato sinora tutte le sollecitazioni inglesi. Il presidente Inoeni veduto che un tragico destino attende tutte le nazioni che in qualsiasi guisa si affidano alla Gran Bretagna. (Si ride). Ma io voglio cogliere questa occasione per dire al presidente Inoeni che l'Italia intende seguire nei confronti della Turchia, quella politica di comprensione e di collaborazione che fu inaugurata nel 1928 e che per noi è ancora e sempre attuale.

L'intervento americano

Se Spagna e Turchia sono fuori della mischia, vi è uno stato transoceanico che si ripromette di entrarvi. Ebbene si sappia che l'intervento americano non ci turba eccessivamente (applausi). Una dichiarazione esplicita di guerra, non modificerebbe la situazione attuale che è di guerra de facto se non de iure. L'intervento americano anche quando si dispiegasse al completo, sarebbe tardivo ed anche se non fosse tardivo, non sposterebbe i termini del problema. L'intervento americano: a) non darà la vittoria alla Gran Bretagna, ma prolungherà la guerra, b) non limiterà nello spazio la guerra, la estenderà ad altri oceani, c) tramuterà il regime degli Stati Uniti in un regime autoritario e totalitario, a paragono del quale, i regimi europei precursori, fascista e nazista, si sentiranno di gran lunga superati e perfezionati. (Si ride applausi). Quando si vuole ricordare un dittatore nella pura espressione classica del termine si cita Silla. Ebbene Silla ci appaia un modesto dilettante paragonato a Delano Roosevelt. (ilarità applausi.)

La situazione interna

Camerati! In questi dodici mesi di alterne, ma sempre dure vicende, il popolo italiano ha dato un incomparabile esempio di disciplina. Non si è sgomentato quando le notizie erano cattive e le giornate buie: non si è esaltato quando le notizie erano buone e luminose le giornate. Malgrado il sole, il popolo italiano è un popolo a sangue freddo, realistico, sensibile e riflessivo ad un tempo, dotato di una memoria formidabile, temprato e collaudato da trenta secoli di storia. Solo chi non conosce il popolo italiano può farsene una immagine diversa. La guerra non ha fatto che consacrare queste virtù che sorgono dalle profondità rurali della razza e da molteplici millenarie esperienze.

Col durare della guerra la tensione spirituale e materiale cresce. Il disagio aumenta. Le classi popolari hanno una vita sempre più difficile. Le recenti punte critiche della nostra situazione alimentare sono in relazione con l'esaurirsi delle scorte e con l'aumento della popolazione che coi nuovi territori tocca forse il milione. I problemi economici sorti dalle contingenze saranno risolti con misure adeguate di carattere positivo e negativo. I profittatori della guerra saranno sempre più duramente puniti. (Vivissimi generali applausi.) Malgrado questo, non è nelle file del popolo «sente» questa guerra come una fase necessaria e cruenta di una grande rivoluzione che deve eliminare le assurde posizioni di privilegio, detenute dalle grandi democrazie, pronte davanti al vitello d'oro ed a Giuda. (Applausi.) Questo spiega come le giornate del popolo italiano trascorrono nel lavoro, nella calma, nell'ordine che non è stato mai minimamente turbato. La gioventù degli Aterei è accorsa in massa alle caserme, per la

Segue in pagina IV.

necessaria preparazione al combattimento. Centocentisti universitari hanno già consacrato col sangue quella dedizione alla Patria, che sempre ha acceso i cuori della nostra gioventù universitaria. (Vivissime)

generalni acclamazioni all'indirizzo della rappresentanza del GUF. Coloro che si attendono sfidamenti del nostro fronte interno, attendono ciò che non avverrà mai (applausi).

che in questa umana battaglia fra Porro e il sangue, l'ideale giusto che vive nel animo del giovane popolo, ha scelto. Vincere!

La fine del discorso del Duce è salutata da un'ardentissima interminabile ovazione e da grida generali e sempre più alte di: DUCE! DUCE! Il Duce lascia la tribuna — L'assemblea intona l'inno Giovinezza — Il presidente ordina il saluto al Duce! La camera risponde come un solo uomo: A NOI! Il Duce si avvia all'uscita mentre i consiglieri nazionali scesi dai loro banchi si affollano intorno a Lui gridando gli la loro fede e la loro devozione. La riunione termina alle ore 18. Dalla Camera poi il Duce ha fatto ritorno al Palazzo Venezia.

ster, ter vedno skrbela, da so bili njeni oskrbovanci obdarovani s potrebnimi stvarmi za zimo.

Prijazna, skromna, postrežljiva, delovna, srčno dobra in plemenita, kakor le redki med nami je imela za vsakogar prijazno in odkrito besedo, zato je uživala med veliko množico svojih prijateljev in znancev ugled in spoštovanje, kakor ga je v polni meri zaslužila.

Kako priljubljena je bila pokojnica, ja pričala množica, ki jo je spremljala na njeno zadnjo pot in ki jo položila na grob toliko lepega cvetja, katerega je pokojna tako zelo ljubila.

Bodi ji ohranjen svetel spomin! Težko prizadetemu bratu g. Scherju izrekamo ob prebrdki izgubi naše najskrajnejše sožalje!

L'Asse vincerà

Il nemico è tenace, perché sa che la posta del gioco è veramente superba, ma noi siamo più tenaci di lui. I colpi che l'Asse gli ha inferto lo hanno umiliato sino ad invocare disperatamente il soccorso d'oltremare. Anche se la guerra durasse più del prevedibile, anche se le complicazioni nuove sorgessero, l'Inghilterra non può

vincere perché tutte le sue posizioni e possibilità europee sono state distrutte, e la America per quanto faccia non può sostituirle. (Applausi vivissimi.) L'Asse — espressione rivoluzionaria della nuova Europa — vincerà. Nel primo annale della guerra è la certezza della vittoria, certezza orgogliosa e dogmatica che noi riaffermiamo. Io credo fermamente, credo,

Nov velik uspeh na Atlantiku

Devet parnikov s 63.000 tonami potopljenih — Tri sovražna letala sestreljena

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 10. junija naslednje vojno poročilo št. 370:

V srednjem Sredozemlju, južozapadno od Malte, so se naša letala spopadla v letalski bitki s sovražnimi letalskimi letali. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno; eno naše letalo se ni vrnilo na oporišče.

V Severni Afriki, na fronti pri Tobruku, so bili že v početku odbiti manjši sovražni poskusi izpadov. Naše topništvo je s vidnimi uspehi obstreljevalo baterije in municijske skladišča v Tobruku. Skupine italijanskih in nemških letal so napadle protiletalske postojanke in obrambne naprave na področju pri Tobruku in pri Marsa Matruh. V Tobruku so bili povzročeni požari in škoda. Dve sovražni letali tipa Hurricane so nemška letala sestrelila.

V noči na 9. junija je sovražnik izvršil znova letalske napade na Tripoli in na Bengazi.

V Vzhodni Afriki, v Galli in Sidamu,

se med živahnimi boji nadaljujejo pokreti naših in sovražnih kolon, ki jih ovira slabo vreme. Na področju pri Gondarju je sovražnik bombardiral in s strojnimi obstreljeval trdnjavo Debra Tabor ter potem ponovil poziv k predaji, ki ga je naša posadka odbila.

Naše podmornice na Atlantiku so napadle važen sovražni konvoj in so potopile 9 parnikov s skupno 63.000 tonami.

Z bojišča, 11. junija, s. Skupina Angležev ki so z motornim čolnom pred nekaj dnevi zbežali s Krete in pripluli do obale v bližini Bardie, kjer so bili ujeti, je sedaj podala nekaj zanimivih izjav. V skupini je bil neki poročnik in 10 vojakov. Pripadali so polku, ki je bil poslan iz Aleksandrije v Grčijo. Uspejo jim je vkrčiti se na motorni čoln in po daljši plovi dosegli libijsko obalo Tripoli so precej lakote in žeje in so bili popolnoma izčrpani, ko so se izkrcali v Libiji. Smatrali so, da je vsa Libija od Tripolisa do egiptiške meje v angleški posesti. Kakor običajno, jim njihovo poveljstvo ni nič povedalo o dogodkih, ki

so se medtem razvili v Severni Afriki. Vsi so bili srečni, da so se rešili iz pekla na Kreti in da so prestali vse težave na morju. Ko so prišli na obalo, so z razvito zastavo pohiteli k nekemu bližnjemu avtomobilu, bili pa so grenko razočarani, ko so spoznali, da so bili v avtomobilu italijanski vojaki. Preostalo jim ni nič drugega, kakor da so se jim predali.

Soglasno so izjavili, da so Angleži utrpeli na Kreti prav občutne izgube. Na sektorju, na katerem so se oni borili, so bile angleške čete naravnost uničene. Tam so bili razpršeni in uničeni najmanj 3 pehotni polki. So 24. maja, to je štiri dni po pričetku bitke, si je angleško poveljstvo domisljalo, da se bo lahko uspešno zoperstavilo napadam osi. Toda silne operacije italijanskih in nemških čet so onemogočile sleherni angleški odpor. Ujetniki so soglasno menili, da je prav malo Angležev moglo zbežati v Aleksandrijo. Opozorili so tudi na učinkovito italijansko in nemško bombardiranje angleških tadij, ki so skušale odpeljati angleške čete z otoka.

Blago in cene na živilskem trgu

Vedno bolj gredo v denar novi pridelki, ki se počasi poganjujejo

Ljubljana, 11. junija.

Lanski pridelki kmalu ne bo več na prodaj in temu bodo morale gospodinjice prilagoditi jedilnike. Že delj časa je napredaj novih pridelkov mnogo več kakor starih. Najbolj kritičen čas, ko starih pridelkov ni več, novi so pa še dragi, bo kmalu prestat.

Med stari pridelki je zdaj največje povpraševanje po krompirju. Kmetice ga dovažajo le malo in nereditno, zato ga kupuje večina kupovalcev na stojnici preskrbovalnega urada. Da bi prišli čim prej na vrsto, prihajajo mnogi ljudje na trg že pred sedmo. Prav tako vstajajo zgodaj gospodinjice, ki žele kupiti čim prej jajca na stojnici pod nadzorstvom mestnega tržnega urada. Priznati je treba, da so postale kupovalke disciplinirane in da ne rabijo več tako komolcev kakor so jih v začetku. Priporočljivo bi bilo, da bi jajca prodajali na več krajih hkrati, ko jih je kaj naprodaj, da bi ljudem ne bilo treba čakati tako dolgo, preden pridejo na vrsto. Prav tako si ljudje žele, da bi prodajali krompir vsaj na dveh krajih, zlasti ob tržnih dneh, ko je živahnje na trgu.

Trnovčanke prodajajo zdaj že tako lepo zelenjavo, da bi jo lahko poslane na razstavo. Posebno lepa je glavna solata. Ljubljansko podnebje je za prasevanje zelenjave res idealno. Zdjaj je napredaj tako lepa glavna solata, da posamezne glave tehtajo skoraj pol kg. Lepa je pa tudi zelena koleraba, ki se je pocenila na 8 do 10 din kg, tako da je že do 4 din cenejša od uvožene. Zdjaj ko je dež dobro namočil, smemo pričakovati, če bo postalo zopet toplo, da bo trg kmalu založen tudi z mnogimi drugimi novimi pridelki. Najprej bo napredaj grah. Vendar zdaj domačega graha ne pogrešamo tako hudo, ker je zelo mnogo uvoženega. Sicer se še zdi nekoliko

drag, a v primeri z nekaterimi drugimi blagom je pocen. Prodajajo ga po 10 do 12 din kg. Gospodinjice si žele še bolj, da bi se pocenili stroški fižol. Doslej branjevec niso bili posebno dobro založeni z njim, ker se ni šel v denar. Zdjaj ga je nekoliko več, v splošnem je pa še predrag za večjo porabo: prodajajo ga po 20 do 24 din kg. Novi krompir je polovico cenejši, vendar v primeri s cenami starega krompirja še drag po 10 din. To se pravi, da je novi krompir trikrat dražji od starega. Kljub temu gre zdaj že precej v denar, ker pač starega krompirja ni in ker je že precej lep. Domači novi krompir bo napredaj čez mesec dni. Zgodnji krompir je začel cveteti, zato smemo računati, da bo prvi domači krompir napredaj čez 4 tedne.

Za sadje je le letos mnogo manj zamlanjanja, kakor za sočivje in druga pomembnejša živila. Seveda bi pa tudi sadje ljudje bolj kupovali, če bi bilo cenejšje. Črešnje so se vendar začele pocenjevati, čeprav se še niso primerno pocenile. Danes so bile najcenejše po 14 din kg, a po tej ceni jih je prodajal samo en prodajalec. Te črešnje so bile uvožene iz Dalmacije. Precej dražje so vipavske črešnje, pripeljene iz Gorice. Najcenejše so po 18 din kg, tu in tam naginite pa po 16 din. Sicer jih pa prodajajo lepše še vedno po 20 do 28 din. Zaradi prekupčevanja, ker gre blago skozi več rok, preden pride v Ljubljano na trg, Zdjaj bi bil tudi čas, da bi tržno nadzorstvo, odnosno prehranjevalni urad začel skrbeti tudi za pocenitev sadja. Ali bi ne kazalo organizirati nakupa črešenj in prodaje na trgu pod okriljem preskrbovalnega urada? To bi bilo priporočljivo tudi za druge sadje, ko bo začelo zoreti. Neupravičeno zaslužke pri prodaji živil je treba odpraviti.

Eugene O'Neill: Ana Christie

Odlična uprizoritev mariborskih slovenskih igralcev sprejeta navdušeno

Ljubljana, 11. junija.

Da je stala mariborska slovenska drama na visokem nivoju resnično umetniškega ustvarjanja in najresnejšega stremjenja k vzornosti, se je prepričalo ljubljansko občinstvo že ob gostovanju s Can-karjevim Kraljem na Betajnovi in z Gorko na dnu. Z uprizoritvijo drame Ana Christie ameriškega uglednega dramatika O'Neilla so mariborski igralci prinesli samo nov dokaz, da je bila zelo pohvalna kritika o njihovi sposobnosti popolnoma pravilna in zaslužena.

Mariborci pa so prispevali s to uprizoritvijo našemu repertoarju velesnimivo in dramatično močno delo, ki se ga radi spominjamo, saj je pred leti že ljubljanska drama žela z njim velik uspeh. O'Neill je dramatik poln osvetočujoče sile, in skozi njegove drame vihari življenje, biča, lomi in blagoslovila njegove osebe, da jih spremljaš s sočutjem. Kot resničen pesnik se bori proti predsodkom človeštva, pobija zastarela, krivična načela in dokazuje, da je notranjost, srce in duša, vse, zunanost, rasa, poklic, imetje, kultura, celo življenjski grehi in polomi, izzvani po grenki usodi, pa čisto nič.

Za konservativno miselnost Američanov je O'Neill drzen prekucnik, in njegovo silno dramo »Božji otroci« so mu celo v New Yorku izvižgali, po kritikah razgrgali in deloma onemogočili. V tej drami je dokazoval, da je lahko zamorec boljši, inteligentnejši kakor belokožec.

V »Ana Christie« dokazuje, da je zunanje propadla, iz nesrečnih okoliščin v sramoti živčica žena lahko notranje čista in vredna najboljšega moža. Predsodek moških, ki si domisljajo, da jim je dovoljeno brez kazni in sramote vse, a da mora ženska ostati bel angel, ako naj bo vredna njegove ljubezni, je O'Neill naskočil v svoji drami o nesrečni Ani. Pokazal pa je tudi silno prikupev optimizem, ki nahaja pri vsakem, tudi zunanje sirovem in v alkohol in grešnost zapadlem človeku zmerom tudi mehko dušo in plemenito srce. Naturalističen je milje te drame, grobi, nasilni, brutalni so ti pomorski, ki pa vsi streme k soncu, k resnici in pravici. In zaključek je srečen na vse strani, gledalec pa zadovoljen.

Tehnično sta prvi dejanji zgrajeni vzorno in je poleg močnega prvega zlasti izredno razgibano drugo dejanje in napeto polno dramatičnosti. Kapitana Chrisa igra Pavle Kovič, bivši glavni in odlični karakterni igralec mariborske slovenske drame. Ustvaril je po Kantorju in Luki še tretjo silno osebnost, izvrstno po maski, dosledni, jasni govorici in detajlov bogati karakterizaciji. Pavle Kovič je zrel umetnik širokega odrskega obzora.

Ano, njegovo hčer, je ustvarjala Elvira Krajevca. Igralka je zvonkega, toplega mezooprasa, psihološko poglobljena, veletaligentna, čustveno izrazita in zelo prikupna v svoji naravnosti. Mata Burkeja, kurjaka na ladji, igra z vsem žarom temperamentnega mladega moža odlično Vladimir Skrbinašek. Prirose s Kovičem in Kraljem je dvigal dosledno do najvišje napetosti in učinkovitosti. Umetnik je, ki je vselej polno na mestu. Njegova režija je izvrstna.

Zelo močno je žensko osebnost iz bezmerno postavila naša Rakarjeva, ki je mariborskim tovarišem priskočila na pomoč. Ustvarila je zanimiv tip, ki zasluži vse priznanje.

Milan Količ kot natakar, Peter Malec kot kremlar, Rado Nakret kot pianončič, Fr. Blaž kot strojnik in še Jože Kovič in

Just Košuta kot delavca so vsak zase prav dobro prispevali, da je predstava ostavila najugodnejši vtis.

Gledalciše je bilo prav dobro zasedeno in je publika zlasti po drugem dejanju naravnost navdušeno prirejala ovacije igralcem, ki so jih pošteno zaslužili. Bil je prav lep večer, kakršnih si želimo še več. Občinstvo izrečno opozarjam na vrle Mariborce. Fr. G.

Boleznica

KOLENDAR
Danes: Sreda, 11. julija: Barnaba.
Jutri: Četrtek, 12. junija: Telovo.
DANAŠNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Alcazar.
Kino Union: Nova Azija.
Kino Sloga: Rdeči bar.
Reprezentativna razstava moderne slovenske umetnosti v Jakopičevem paviljonu odprta od 8 do 19.
Humoristična satirična razstava H. Smrekarja v Galeriji Obesnel. Gospodstvska c.
Produkcija šole Glasbene Matic ob 18.15 v mali Filharmonični dvorani.
Muzičko društvo ima občni zbor ob 17. v čitalnici Narodnega muzeja.
PRIREDITVE NA PRAZNIK
Kinematografi nesprenemerne
DEŽURNE LEKARNE

Sreda: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; Hočvar, Celovška cesta 62; Gartus, Moste, Zaloška cesta 47.

Četrtek: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; Trnkoczy dčl., Mestni trg 4; Ustar, Šlemenburgova ulica 7.
Mestno dežurno zdravniško službo bo opravljala od srede od 20 do petka do 8 zjutraj mestni višji zdravstveni svetnik dr. Franta Mis, Poljanska cesta 15/II, telefon št. 32-84.

Nesreča nikoli ne počiva

Ljubljana, 10. junija
Včeraj je na mokrem hodniku spodrsni 21letni tapetnik Jenko Stanislav, stanujoč na Vodovodni cesti 60 in si zlomil levo nogo v členku. Ponj so prišli reševalci, ki so ga prepeljali v bolnico.
10letni dijak Jože Ekar, stanujoč za Bežigradom, se je včeraj popoldne lovil in igral s tovariši ob ograji blizu domače hiše. Ekar je skočil z ograje naravnost na razbito pivsko steklenico in si prerezal kite ter stopalo desne noge.
Reševalci so bili včeraj klicani tudi v Trstenjakovo ulico, kjer so naložili na avto igralko Vlado Simičevič, ki ji je spodrsnilo na stopnicah, da je padla in si zlomila rebro.
20letna delavka Gizela Pesko, doma iz Trbovelj, se je včeraj peljala po opravih po Dolenjski cesti proti Grosupljemu. Kot začetnica na kolesu pa je padla in sicer tako nesrečno, da si je zlomila desno nogo v členku.

V Horjulu je padel pod konje 4letni posestnik sinček Janez Samotarčan. Konji so ga pomendrali in je dobil hude zunanje in še hujše notranje poškodbe.
V Preserju je padel 13letni delavec sin Vladimir Svete z brega na cesto in si zlomil levo roko.

Na cesti je padel 9letni sin krojaškega mojstra Stanko Krajec iz Ljubljane in si zlomil desno nogo. Na Gradu pa je padel čez skarpno 10letni delavec sin Anton Skubic in dobil več hudih prask po životu in še težje notranje poškodbe.

Darlan napoveduje mirovna pogajanja z Nemčijo in Italijo

Vichy, 11. jun. d. V govoru na francosko prebivalstvo, ki ga je imel sinoči preko vseh radijskih postaj podpredsednik vlade admiral Darlan, je predvsem pozval Francoze, naj izkazujejo zaupanje maršalu Petainu in mirno presojaajo položaj. Kot tri glavne točke programa francoske vlade je označil admiral Darlan:

1. obnove francoskega gospodarskega življenja in vrnitev vojnih ujetnikov;

2. priprave za dokončno sklenitev mirovne pogodbe;

3. priprave za uvrstitev Francije v novi red v Evropi.

Admiral Darlan je dejal, da so za doseg teh ciljev potrebna pogajanja z Nemčijo. Prav v to svrhu mu je bila poverjena od maršala Petaina naloga za pogajanja o določitvi pogojev za končni mir. Samo na ta način bo Franciji v novi Evropi zagotovljena bodočnost.

Direktna telefonska zveza z Rimom

Dne 9. junija je državna ustanova za telefonsko službo po navdilih Eksc. Visokega Komisarja stavila v promet in na razpolago javnosti novo direktno telefonsko zvezo Ljubljane z Rimom. Telefonska zveza se je uredila z napeljavo novega voda 3 milimetrske bronaste žice, o kateri je bilo govora že pred kratkim in ki se je v Trstu

navezala na kabel Trst-Rim, ki pripada podzemskemu omrežju ustanove. Izvršeni so bili tudi poskusi z novo zvezo. Zveza se je izkazala za popolno. Dolžina telefonskega voda znaša 805 km. Od teh je 101 km nad zemljo, ostalih 704 km pa je pod zemsko površino.

Uveljavljeni zakoni

Službeni list Kraljevine Italije št. 133 z dne 7. t. m. objavlja kr. zakon z dne 7. junija 1941-XIX, št. 454 o veljavnosti ukrepov in odredb, izdanih od italijanskih okupacijskih oblasti v Ljubljanski pokrajini. Kr. zakon, ki je zadobil veljavnost z dnem objave v Službenem listu, odreja med drugim, da veljajo v Ljubljanski pokrajini odredbe že navedene v prvem odstavku člena 6. kr. zakona z dne 18. maja 1941-XIX št. 452. Ta člen navaja, da »ostanejo od nove odredbe v veljavi ukrepi izdani od italijanske okupacijske oblasti, z izjemo onih, ki se tičejo vojaških potreb.«

Med temi ukrepi je posebne važnosti vsebina čl. 14 naredb Duceja, Prvega Maršala Cesarstva, poveljnika čet na vseh frontah, z dne 17. maja 1941-XIX, ki odloča, da se od 10. junija 1941-XIX dalje, zopet vzpostavijo zakoniti ali dogovorjeni roki in predpisi, o katerih je bila predpisana odgoditev s členom 3. naredb z dne 24. aprila 1941-XIX.

Kakor je znano, se je s predhodno banko naredbo odredilo odgoditev gor navedenih rokov od 25. marca do 30. aprila. Ker se je s čl. 1. naredb Duceja z dne 24. aprila odredila veljavnost prejšnje zakonodaje, v kolikor ni nasprotovale poznejšim odredbam, se mora smatrati, da se od danes vzpostavijo predpisi in zakoniti roki, odgodeni s 25. marcem t. l.

Službeni list za Ljubljansko pokrajino objavlja s današnjim dnem besedilo Ducejeve naredb z dne 24. aprila 1941-XIX, kr. zakona z dne 18. maja 1941-XIX št. 452 in besedilo kr. zakona z dne 7. junija 1941-XIX, št. 454.

Položaj v Siriji

Beirut, 10. jun. s. Odkar so se pričele sovražnosti z Angleži, so francoske sile povsod odločno držale sovražnika. Vse prednosti, ki se si jih Angleži obetali od svoje nenadne akcije, so izgubile. Izkazalo se je, da so bile čete generala Dentza dobro na straži in pripravljene odbiti sleherni poskus, da bi se sovražnik izkrcal kjerkoli južno od Bejruta. Izvedelo se je, da se degaullisti nočejo boriti proti svojem rojakom. Spočetka so jih prepričali, da bodo angažirani le v borbah v Iraku. Celo Senegalski nočejo slediti ukazom svojih po-

Francoska letala iz Severne Afrike v Sirijo

Beirut, 11. jun. s. Davi je prispelo iz Francoske severne Afrike več letal v Sirijo. Z velikim uspehom so dovršila polet preko dobre polovice Sredozemskega morja.

Žrtve eksplozije v Smederevu

Budimpešta, 10. jun. ir. Število žrtev velike eksplozije v Smederevu je naraslo na 4000. Eksplozija je med drugim uničila tudi tovarnico železniškega materiala, ki je bila največja v Srbiji.

Letalski napad na Haifo

Berlin, 11. junija, s. Sinoči se je izvedelo, da so nemški bombarderji napadli v noči od 9. na 10. junij pristanišče naprave v Haifi. Zadet je bil glavni pomol in eno izmed velikih skladišč, v katerih se končuje petrolejski vod iz Moskva. S tem so se začele akcije nemških bombardnikov proti najvažnejšemu središču angleškega oskrbovanja in proti temu sredozemskemu oporišču sovražnika. Nemško letalstvo je začelo svoje akcije tudi na obali Palestine,

Churchillovi izgovori

Rim, 11. jun. s. V angleškem parlamentu so bile napovedane debate o dogodkih na Bliznjem vzhodu. Ostre kritike proti vodstvu vojne je izrekel bivši vojni minister Hoare Belisha. Obdolžil je vlado, da ni nikoli pravilno cenila možnosti, ki jih ima sovražnik in temu primerno uredila vojaške in strateške priprave Anglije. Hoare Belisha je obžaloval, da ni bilo mogoče zaradi pomanjkanja letalskih oporišč bombardirati temeljitve Italijo, kakor so si to Angleži želeli. Vlada je izgubila lepo priložnost za to, ko je izgubila letalska oporišča na Kreti in v Grčiji. Bivši vojni minister je zahteval popolno reformiranje angleškega letalstva. Govorili so še drugi, med katerimi je bil tudi konzervativec lord Interton, ki je obdolžil vlado, da ni sposobna pridobiti za vojno potrebno moštvo in vojni material ter surovini iz imperija, ki ima 500 milijonov prebivalcev ter pokriva četrtino površine celotnega planeta.

Govornikom je odgovoril Churchill, ki je močno cmejil svoj govor z izgovorom, da ne more dati obširnejših pojasnil, ne da bi istočasno dal sovražniku dragoceno obvestilo. Churchill je izjavil, da je bil umik angleškega letalstva s Krete zapovedan od poveljstva letalstva na otoku na pobudo glavnega poveljnika Freyberga in v skladu s poveljnikom pomorskih sil. Vloda torej ni imela pri tem nobenega opravka. Churchill je odvrnil obtožbo, da ni o prave času opremil Krete z dobrimi letalskimi z izjavo, da bi odlični tereni na otoku olajšali izkrcanje nemških padalcev in bi omogočili sovražniku organiziranje letalskega oporišča na Kreti proti Angliji. Churchill je dal razumeti, da Anglija nima zadosti protiletalskih topov in letal, da bi si dovolila luksuzne akcije in je petolazhi parlament z izjavo, da so protiletalski topovi, ki so manjkali na Kreti, po večini na trgovskih ladjah, ki morajo vzdržati bitko na Atlantiku. Parlament naj tudi upošteva, da ni mogoče še bolj oslabil angleška pristanišča, letalske, letalske tovarne in industrijske središča. Churchill je zaključil svoj govor z zatrditvijo, da se položaj Anglije v prihodnjih mesecih ne bo poslabšal in da bo v vojaški zgodovini angleškega imperija zapisano novo veliko povelje. Ministrski predsednik je priznal, da je Anglija mnogo tvegala in dobila hude udarce v Sredozemlju, toda bilo bi še bolj nevarno zaplesti se še bolj v Orientu

Zadnja pot gospe Spitzerjeve

Višnja gora, 11. junija.
V nedeljo dopoldne smo položili k večnemu počitku dobro gospo Spitzerjevo. Sredi najlepših dni, ko smo se najmanj nadejali, nas je zapustila za vedno. Prišla je k nam v Višnjo goro skoraj pred 20 leti in se tu s svojim bratom popolnoma udomačila. Vzljubila je svojo novo domovino kot svoj rojstni kraj ter je ves svoj trud in prosti čas položila v delo za opešanje in napredek Višnje gore. Bila je prva, ki je dala pobudo za Tujsko-prometno društvo in bila je tudi soustanoviteljica istega. Kljub velikim zaposlenosti je vedno našla čas za nadzorovanje opeševalnih del v Višnji gori. Prav tako je v veliki meri njena zasluha, da imamo v Višnji gori tako lepo kopalnico, s katerim se danes ponasamo. Siromani ljudje, zlasti malčki, bodo posebno težko občutili izgubo nje, ki jim je bila prijateljica in dobrotnica v sil. Za slednje je ustanovila kolo bivših Jugoslovanskih se-

DNEVNE VESTI

Prijateljstvo „Slovenskega Naroda“

V soboto se prične v »Slovenskem Narodu« zelo praktičen tečaj italijanščine. O tem so prijatelji našega lista že obveščeni. Vest o tečaju italijanščine je vzbudila med našimi naročniki in čitatelji splošno zadovoljstvo, kar je tudi razumljivo, saj bo s tem ustrezno mnogim, ki bi sicer ne imeli prilike učiti se italijanščine. Prosimo naročnike in čitatelje »Slovenskega Naroda«, naj opozore svoje prijatelje in znanca na tečaj italijanščine v našem listu, da se naroče nanj, saj znaša mesečna naročnina samo 14 din in bodo torej imeli za mal denar veliko korist.

— Radio v šolah. Iz Rima poročajo o prizadevanjih Ministrstva za narodno vzgojo, da se radiofonija še bolj razširi v šolah. O možnosti radia v šolah ni potrebno še govoriti, saj se je to sredstvo za vzgojo in izobrazbo v italijanskih šolah odlično uveljavilo. V maju preteklega leta je bilo v šolah Kraljevine 1443 radijskih aparatov s 3478 zvočniki. V šolskem letu 1931/32 je poslušalo 562.254 učencev in učenek radijske oddaje. Ni še podatkov o številu radijskih aparatov v pravkar zaključenem šolskem letu, gotovo pa je, da jih je bilo v šolah mnogo več, kakor lani.

— Kongres nemških in italijanskih psihologov. Od 12. do 14. junija bodo imeli v Rimu italijanski in nemški psihologi svoj kongres. Razpravljali bodo predvsem o načinu delovanja na tem področju znanosti, ki se je zlasti v zadnjem času v Nemčiji izredno razvilo in spopolnilo. Kongres bo pod predsedstvom italijanskega psihologa prof. Gemellija in nemškega psihologa prof. Oswaldia Kroka.

— Izredne nagrade podjetja Fiat. Podjetje Fiat v Turinu je določilo posebne nagrade za vse svoje uradnike in delavce, katerih je 70.000, pri čemer so upoštevani tudi vstopniki pod orožje, kateri so že deležni posebnih podpor od strani podjetja.

— Tovarni promet med postajama Ljubljana in Logatec. Dne 9. t. m. se uvede med postajama Ljubljana in Logatec avtomobilski robni promet. Zato je od tega dne dalje dovoljeno sprejemati na prevoz brezvoznico in sporočno komadno robo na postaji Ljubljana za postaje proge Logatec — Postumia Grotte loco in trg za postaje italijanskih železnice ter obratno. Od prevoza so izključene pošiljke katerih komadi so težji od 500 kg ali daljši od treh metrov ter predmeti navedeni v Prilogi I. M. K. R. in v Prilogi III. U. P. Z. in predmeti, ki bi mogli škodovati drugi robi ob skupnem tovorjenju. Pošiljke namenjene za postaje preko mejnega prehoda pri Raketi se odpravljajo na osnovi mednarodnega tovar. lista, ostale pošiljke pa s tovarnimi listi za lokalni promet po določbah Osnovne tarife. Zaračunane voznine in stranskih pristojbin so merilne lokalne tarife prizadežnih železnice. Vozarina se računa na osnovi kilometrske razdalje daljinske zveze 2. v kolonah od 16. decembra 1937. Poleg tarafske voznine in pristojbin se računa za pretovarjanje robe iz železniških vozil na tovarne avtomobile in obratno za vsake 100 kg se posebna pristojbina 1 d'n. Uporaba jugslovensko-italijanske zvezne tarife ni dopustna, ker je razveljavljena.

— Vode so narasle. Zaradi hudih nalivov so spet precej narasle vode tudi v ljubljanski okolici. Močno narasla je že večerj popoldne Gradaščica, znak, da so bili v Polhograjskem pogorju nalivi še hujši, kakor nad Ljubljano. V Malem grabnu je bila voda že večerj popoldne umazana in deroča, popoldne pa je nekaterih krajih odtrgala in odnesla precej zemlje. Zaradi pomladanskih in že popreje jesenskih povodnj je še struga Malega grabna v Mestnem logu ponekod izredno razširila, saj je voda odplavila zlasti na številnih ovinkih, kjer mali graben še ni reguliran, velike kose zemlje in s tem povzročila lastnikom travnikov občutno škodo. Zaradi nalivov je narasla tudi Ljubljanka.

— Prodajalci suhe robe. Te dni so se pojavili v mestu in okolici spet prodajalci suhe robe iz Ribnice in okolice, ki jih nekaj časa ni bilo. Rešetarji, ki so imeli popreje velike okraje, so sedaj bolj navezani na mesto in na okoliške vasi, a so si spriču svoje podjetnosti tudi že utirili pot v zasledene gorenske kraje, kamor odnašajo suho robo z dovoljenjem oblasti. Nekateri pripovedujejo, da so imeli že popreje zaloge na Gorenjskem in odhajajo z rešeti, žlicami, kuhaličnicami in drugimi domačimi izdelki tudi naprej na koroško stran, kjer delajo dobre kupčije. Tudi v Ljubljani jim kupčija ne gre slabo in prodajo razen sit, rešet, žlic in kuhaličnic tudi mnogo lesenih obešalnikov, ki jih ponujajo tudi na stojnicah na trgu. Zaloge izdelane suhe robe v Suhu krajini so precej velike in upajo korošnjari, da jih bo mogoče nekaj spraviti v denar tudi na Hrvaškem.

— Grmenje in nalivi. Medard hoče pošteno uveljaviti svojo tradicijo. Včeraj je bil tretji dan njegovega vladanja in zopet se je pokazalo, da drži vira našega ljudstva glede Medarda in vremena. Imeli smo pust, hladen, deževen dan. Močno je deževalo že popoldne, še bolj pa popoldne, ko se je večkrat zabliskalo in zagrmelo, potem je pa sledilo več hudih nalivov. Lilo je kakor iz škafa. Proti večeru je dež ponehal, ozračje se je znatno ohladilo in že smo mislili, da bo deževnega vremena konec. Pa smo se zmotili. Kmalu so nebo zopet zagrmeli deževni oblaki, izza katerih je le tu pa tam čimerkavo pokukala luna. Davi je ležala nad ljubljansko kotlino gosta megla in bilo je precej hladno. Ni pa še nobenih znakov, da bi se vreme zboljšalo.

— 2500 žrtev eksplozije v Smederevu. Strašna eksplozija municije v Smederevu, o kateri smo poročali včeraj, je zahtevala po poročilih beograjskih listov 2500 človeških žrtev. Zgodovinska rimska trdnjava ob Dunavu je bila večina porušena. Ruševine z vso naglico odstranjujejo. Dobra polovica mesta je v razvalinah. Koliko je ranjenih, še ni znano.

— Ključar. Sobar: Vsi vaši najemniki uporabljajo klavir v salonu; ali bi mogel tudi jaz dobiti za eno uro ključ?

Goetlinčar: Prav rad vam ga dam, samo v katerem času?

Sobar: Od dveh do treh — ta čas malo zadržim na divanu.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Največji film 20. stoletja...

ALCAZAR

Mirella Bala — Tosca Giachetti. — Vsi naši filmi v celoti s slovenskimi napisli

Kino Matica telefon 22-41

Kino Sloga, tel. 27-30. Zabavna ljubljanska pustolovščina

RDEČI BAR

Allida Valli, Adria Mattoni. Kot dodatek: Lahkotletke tekme v Torinu. Ob 16. 19. in 21. uri. Na praznik ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Dr. Colin Ross

NOVA AZILA

življenje in zanimive navade prebivalcev malo znanih krajev. Film je opremljen s hrvaškimi napisli. Predstava danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri na praznik ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri!

Kino Union telefon 22-21

KINO MOSTE jutri ob 14., 17. in 20., v petek in soboto ob 20. uri

KRALJ ELISEJSKIH POLJAN

Buster Keaton, ZELEZNA PEST James Cagney. Film je opremljen s slovenskimi napisli.

Iz Ljubljane

—lj Čedalje več lir v prometu. V denarnem prometu v mestu je čedalje več lir, kar je razumljivo, saj so tudi že nekateri upokojenci in državni namestniki dobili pokojnine in del plač v lirah, ki so jih že tudi spravili v promet. Z lirami plačujejo v trgovinah, po gostilnah in drugod tudi že civilisti in ne samo vojaki. Obračunavanje z lirami ne dela ljudem preveč težav, le na trgu gre nekam bolj počasi, dočim so ženske z Dolenskega, kjer imajo veliko vojakov in se sploh plačuje v lirah, zelo dobre računalnice.

—lj Zadnja pot Jakoba Zalaznika. Včeraj popoldne je bil iz kapelice sv. Jakoba na Zalah pogreb nenadno umrlega Jakoba Zalaznika. Navzlic skrajno slabemu vremenu se je pred Zalami zbrala velika množica pogrebcev, zlasti s Prul, iz Trnovega in šentjakobskega okraja, med njimi številni gostilničarji in kavarnarji, ki so spremlili pokojnika na njegovi zadnji poti na pokopališče k Sv. Križu. Po molitvah in blagoslovitvi krste so pevec družba Kerkovo — Trnovo zapeli pred kapelico ganljivo žalostinko, potem se je pa razvil žalni sprevod do cerkvice, kjer so spet zapeli pevci. Iz pokopališča cerkve so odnesli krsto z zemskimi ostanke pokojnika do rodbinske grobnice, kjer so jo položili v grob. Po molitvah so ponovno zapeli pevci ob grobu žalostinko, velika množica pa se je le počasi razšla. Jakoba Zalazniku večni mir!

—lj Opozorjamo na današnji produkciji šole Glasbene Maticice, ki bo ob četrtna 7. v mali Filharmonični dvorani. Na produkciji bo nastopilo 72 gojencev Maticice šole, ki bo zaključila letos 59. leto. Podrobni spored se dobi v Knjižarni Glasbene Maticice.

—lj Prihodnji koncert Glasbene Maticice ljubljanske bosta izvajala s sodelovanjem solista pianista Antona Trosta d. Matična korpusa in sicer pevski zbor in Orkestralno društvo. V prvem delu bo izvajal pevski zbor klasične a capella zbere, v drugem delu pa pomnoženi orkester Orkestralnega društva simfonično glasbo med drugim dvojje najnovejših izvirnih slovenskih del. Dirigenta sta ravnatelj Polič in skladatelj L. M. Škerjanc. Koncert bo v ponedeljek 16. t. m. ob četrtna 21. v veliki Unionski dvorani. Prodaja vstopnic v Knjižarni Glasbene Maticice.

—lj Prodajalci vej so se dobro odrezali. Ljubljana se vsako leto za procesijo sv. Rešnjega Telesa primerno okraši in poskrbe hišni lastniki prav posebno za zelene brezove veje, ki jih postavijo ob hišah, koder se pomika procesija. Že večerj in v ponedeljek so navozili kmetje iz okolice v mesto ogromno vej, ki so jih kupili vsaj višni lastniki v glavnih ulicah. Telovske procesije obetajo biti lepe, če bo lepo vreme posebno svečano.

—lj Zakaj se ne pomeče češnje? se vprašujejo nekateri že delj časa. Doslej je bilo napredaj res samo še precej drage, iz ljubljnih pokrajin uvožene češnje. Dolgo so jih prodajali po 24 do 28 din, a zadnji teden so bile že po 20 do 24 din. Seveda so se tu in tam pomeče nekoliko slabše na 16 in 18 din, v splošnem so pa še vedno napredaj po 20 do 22 din. Prevoz češenj iz drugih pokrajin je zdaj še drag, ker tovarni vlaki ne morejo voziti iz Trsta direktno v Ljubljano. Prevoz z avtomobili je dražji kakor z vlakom. Trg bo založen s cenejšimi češnjami šele, ko bo dozorelo domače sadje, če ga bo dovolj napredaj. Če bo pa trajalo delj časa deževno vreme, domačih češenj ne bo mnogo.

—lj Sprejemni izpiti na I. drž. moški realni gimnaziji v Ljubljani (Vegova ulica) bodo v torek 24. t. m. Prošnje, kolkovane z 10 din se bodo sprejemale v ravnateljevi pisarni 20., 21. in 23. t. m. od 8 do 12. Prošnji je treba priložiti rojstni list in pričevalo o dovršeni ljudski šoli (šolski izkaz ali druga letna spričevala ne veljajo!) — Ravnateljstvo.

—lj Učiteljski odbor za socialno pomoč v Ljubljani. Vsi učitelji, ki so se po 1. aprilu naselili v Ljubljani, pa še niso izpolnili obeh prijav o bivanju za policijo, naj se čimprej zgledajo pri učiteljskem odboru za socialno pomoč v Franciskanski ulici 6, soba 12, da izpolnijo te prijave, ki morajo biti do 15. t. m. na policiji. Učitelji, ki ne stanujejo v Ljubljani, naj se javijo na svojih občinah.

—lj »Tovarištvo, podporno društvo finančnih uslužbencev« v Ljubljani, bo imelo v petek 27. t. m. ob 19.30 v beli dvorani hotela Union 11. redni občni zbor. Dnevni red obsega konstituiranje občnega zbora, poročilo odbora o društvenem delovanju in poročilo o letnem računskem zaključku, poročilo pregledovalcev računov, dopolnilne volitve, predloge odbora da ostane višina pristopnine in letne članarine nespremenjena, da se od 1. julija dalje zviša redni mesečni prispevek za posmrtni sklad od 1 na 2 din, da ostane višina dajatev društva nespremenjena in da ostane mesečni prispevek za bolniški sklad nespremenjen.

dalje prispeva ter predloži članstva in skrajnosti. V primeru nezaključnosti se bo občni zbor vrnil pol ure pozneje na istem kraju in z istim dnevnim redom, ki bo veljavno sklepal ob vsakem številu prisotnih članov. 301 n

—lj Muzejsko društvo za Slovenijo v Ljubljani bo imelo svoj redni občni zbor danes ob 17. uri v čitalnici Narodnega doma.

—lj Gospa in gospod Mira in Janika Lajovic sta darovala v počastitev spomina s. Jakoba Zalaznika za socialno akcijo Rdečega križa 100 din. Iskrena hvala!

—lj Režije in verone toči gostilna Lovska, 302 n

Revija plesnih orkestrrov

Zasluzene lovorove vence so prejeli orkestri „Adamič“, „Veseli berači“ in „Ritmiki“

Ljubljana, 11. junija. V nedeljo dopoldne se je vršila pod vodstvom g. predsednika »Zveze godbenikov« revija plesnih orkestrrov. Konkurenca je bila zares občutna, saj se je potegovalo za naslov najboljšega jazza v Ljubljani kar osem orkestrer, izmed katerih je eden, kakor je bilo pač rečeno radi »tehničnih zaprek« izostal.

Clovek se nehoče vpraša, kje se jih je naenkrat toliko zbralo, saj sta nam bila znana v letošnji zimski sezoni in reprezentativni »Adamič-Broadway« in »Svara jazz«. Sedaj pa so zasijala na ozorju slave povsem nova imena kakor »Zarja«, »Mladi muzikantje«, »Dulare«, »Ritmiki« ter »Veseli berači«. Slednji nam je že nekoliko znan, toda mladi leader Oton Jugovec ga je sedaj prelevil v »Veseli berač«, kar pa jim nedvomno zelo dobro pristaja.

Prav presenečen sem bil nad izvedbo vseh orkestrrov, saj nam je vsak zase pokazal nekaj novega, svojega. Zlasti presenečeni so me novi orkestri, ki so se pripravljali tako skrito, končno pa pokazali tak uspeh. Seveda ne bom trdil, da je sedaj delo že končano — ne. Z vztrajnimi in marljivimi vajami bo treba zboljšati še marsikaj in zlasti pridobiti na fineti interpretacije.

Nedvomno najbolj pa me je presenetil orkester Bojana Adamiča, ki se je predstavil to pot kar v dveh fazah. Prvič v majhni »hot« in veliki zasedbi izvajani s fino, ki bi jo človek pričakoval samo od veleumnega jazza. Zares, plesni orkester Adamič zaenkrat še nima konkurence.

Ako bi zatislil oči in samo poslušal, bi lahko odkritosrčno rekel, da je to orkester iz ameriškega veleumstva, ne pa iz Ljubljane.

Ne bom se spuščal v podrobnosti interpretacije tega orkestra, rečem samo, da so bili komadi v »hot« in veliki zasedbi izvajani s fino, ki bi jo človek pričakoval samo od veleumnega jazza. Zares, plesni orkester Adamič zaenkrat še nima konkurence.

Zelo mi je ugajala tudi uniforma Adamičevega orkestra in »Veseli beračev«, saj je bila preprosta, a vendar zelo elegantna in efektivna. Kako vse drugače prijetno za oči sta delovala ta dva orkestra, kakor drugi, kajti jazz je pač taka stvar, da mora pripomoči k šarmu in uspehu tudi oprma. Taka revija plesnih orkestrrov je bila pri nas izvajana prvič, in občinstvo jo je sprejelo nepričakovano s velikim odobravanjem zlasti naša nadebudna mladina, ki je napolnila dvorano do zadnjega kotička ter tako najlepše podprla naše mlade in agilne muzikante.

Prireditelj je bila zares pristrana, saj nam ni bilo dolg čas niti v odmorih, ko nas je zabaval simpatični konferencier. V glavni pavzi, ko pa je Fortuna delila svojo naklonenost, pa nam je zapel trio »Veseli beračev« dva ljubka šlagerja, virtuozi na saksofonu Miloš Zihner pa nam je zalgal dva komada ob spremljavi svojih tovari-

šev, ki sedaj vsak večer zabavajo ljubljance v kleti »Zvezdec«. Ako jih hočete spoznati, potrudite se en večer tja, ne bo vam žal!

Med tem pa je zreb že odločil, in trije najboljši orkestri »Adamič«, »Veseli berači« in »Ritmiki« so prejeli zaslužene lovorove vence.

Zares lepo je bilo, in mislim, da vsi, ki smo bili navzoči, želimo, da bi se take revije ponavljale še večkrat ter še v večjem obsegu. Le pogumno naprej, kateremu ni bila zmaga namenjena, to pot, mu bo pa morda prihodnjic. Saj danes so tako resni časi, da nas malo takega razvedrila kar poživi. Le vztrajno naprej — živeli, mladi jazzisti!

Zaradi praznika „Slovenski Narod“ jutri ne izide.

Naše gledališče

D R A M A

Začetek ob 19.30 uri

Sreda, 11. junija: »Bog z vami, mlada leta!« Red Sreda.

Četrtek, 12. junija: »Cigani.« Izven. Izredno znižane cene od 14 din navzdol.

Na Telovo bodo igrali v Drami ob 19.30 kot predstavo izven abonmaja po izredno znižanih cenah od 14 din navzdol Frana Milčinskega igro »Cigani«. Humor in šegavost odlikujeta dejanje, ki se godi na podezelskem sodišču in v gostilni. Pri igri sodelujejo v glavnih moških vlogah naši komiki: Daneš, Cesar in Lipah, nadalje: Drenovec in Gabrijelčičeva, Peček in Nablocka i. dr. Opozorjamo na nastop priljubljenih kupaletistov Jožka in Ježka.

O P E R A

Začetek ob 19. uri

Sreda, 11. junija: »Carmen.« Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenčeve.

Na Telovo bosta v operi dve predstavi. Popoldne ob 15. uri bodo peli čudovito melodiozno Leharjevo pereto »Frasquito« z Zlato Gjurgjenčevno v naslovni partiji in J. Francmom kot Armandom, ki je dosegla največji operetni uspeh poslednjih sezon. Visoko kvalitativna, skoraj operna glasba in spretno zasnovano dejanje omogočata priljubljeni gostji, da se igralsko in pevsko razviji do najvišje mere. Predstavo bo dirigiral Niko Štritof. Zrežiral pa jo je ing. Golovin. — Zvečer pa bodo peli Massenovega »Don Kihota« za abonente reda četrtek. Letošnja uprizoritev te opere je zanimiva, ker bomo slišali poleg Primožiča, ki bo pel don Kihota in Betetta, ki bo pel Sanča Panso, Kogejovo in Španovo, ki bosta letos izmenoma peli Dulsinejo. Vrednost opere obstoji tako v libretu kakor v glasbeni koncepciji.

Otroci, ki sodelujejo v operi »Carmen«, imajo danes v sredo 11. t. m. v Operi skušnjo.

M R A K O V O G L E D A L I Š Č E

Začetek ob 20. uri

Sobota, 14. junija: »Sinovi starega Rimljana.« Ljudska predstava po izredno znižanih cenah od 2 do 15 din.

Iz Hrvatske

— Hrvatski državni urad za Jezik. Za vršila dolžnosti ravnatelja novega hrvatskega državnega urada za jezik je bil z odlokom prosvetnega ministra imenovan izredni profesor višje pedagoške šole v Zagrebu dr. Blaž Juršić. Hkrati je bilo več drugih uglednih hrvatskih jezikoslovcev in šolnikov pozvanih na delo v tem uradu.

SPORT

— Slovenska kolesarska zveza — službeno. Seja upravnega odbora SKZ bo v sredo 11. t. m. ob 20. v prostorih kavarnе Vospemnik, Stari trg 34. Dnevni red: organiziranje krožne dirke. Prosimo točno in vsi. Tajnik SKZ.

Importante stabilimento Goriziano fabbricante arredi scolastici, mobili per uffici, materiale didattico e tutti gli stampati per municipi e scuole, abbisogna di un CAPACE RAPPRESENTANTE per la Provincia di Lubiana. Scrivere in lingua italiana, tedesca o francese alla Ditta Dal Soglio, Gorizia.

Razno

PARKETE

dobavljam in polagam. Popravilam in stružim stare parkete. Ferd. Primožič, Rimska cesta, telefon: Skafar 28-23.

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7 din. »Julijana«, Gosposvetska c. 12 in Franciskanska ul. 3. T

NA STANOVANJE

starejšega gospoda. — Sprejem za stalno. Naslov v oglašnem oddelku »Slovenskega Naroda«. 1003

STROJEPIŠNI POUK

(za časa počitnic) Večerni tečaj, oddelki od 6. ure zvečer dalje za začetnike in izvečance. Pouk tudi po diktatu. Novi tečaj se prične 16. maja. Vpisovanje dnevno.

Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska cesta št. 15. — Telefon 43.82 1007

STRASNO VOJNO

VOJNO okvarjenih in bonih prebavil preženete z uživanjem

»AMBROZEVE MEDICE«

ki jo dobite le v MEDARNI, Ljubljana, Židovska 6. 21. T

Rappresentante

pratico ramo cerca Lubiana importante fabbrica automobili Italiana. Offerte con referenze Cassetta 18209 Z. Unione Pubblicità, Trieste. 4090

Zastopnika

v Ljubljani s prakso v stroki išče velika italijanska tovarna avtomobilov. Ponudbe s priporočili na pošti predal 18209 Z. — Unione Pubblicità, Trieste.

ITALMUSICA

VIALE REGINA ELENA 15 — MILANO

Le migliori

fisarmoniche

Ingresso e dettaglio. Spedizioni ovunque. Cercasi Concessionario per Lubiana.

Najboljše

harmonike

Na debelo in na drobno. Pošljamo povsod. Iščemo pooblaščenca za Ljubljano.

PREVENIRE

GUARIRE

RINVIGORIRE

con una cura alle

ZAVERUJE SE

OKKUPATE SE

z zdravljenjem v

TERME SOLFUREE RADIOATTIVE

di SANTO STEFANO D'ISTRIA

Bagni — Fanghi — Inalazioni Irrigazioni — Massaggi

Radioattività 38.00 Mmc per litro

Stagione 1 giugno — 30. sett.

25% sconto sulle cure nel mese di giugno

Medico residente — Chiedere prospetto. Telef. inter. No. 2

Autorizz. Prefett. Pola No. 7301 San.

Kopeli, blata, vdihavanja, namakanja, masiranja.

Radioaktivnost 38.00 mm³ na liter

Sezija: 1. junij do 30. sept.

25% popusta pri zdravljenju v mesecu juniju.

Zdravnik v kraju. Zahtevajte prospekt. Telef. interurb. št. 2

Autoriz. Prefett. Pola No. 7301 San.

... DIVENTARE MILIONARIO acquistando biglietti della LOTTERIA DI TRIPOLI, in vendita a Lubiana a Lire 12 (dinari 40.—). Tutti i biglietti concorrono all'estrazione di numerosi premi, che sarà fatta in Roma sotto il controllo del Ministero delle Finanze. L'ammontare dei premi sarà fissato in base al numero dei biglietti venduti. Nelle lotterie precedenti il 1° premio è stato di oltre 3 milioni. Potrete vincere voi quest'anno. Tentate la sorte. La vendita si chiude il 18 giugno. IRREVOCABILMENTE.

... POSTANETE MILIONAR, če kupite srečke »LOTTERIA DI TRIPOLI«, ki so napredaj v Ljubljani po 12 Lit (40.— Din). Vse srečke sodelujejo pri zrebanju številnih premij, ki bo v Rimu pod nadzorstvom Finančnega Ministrstva. Znesek premij bo določen na osnovi števila prodanih srečk. Pri prejšnjih loterijah je znašala prva premija nad 3 milijone. Letos bi jo mogli dobiti vi. Polzkušite srečo. Prodaja se zaključuje 18. junija NEPREKLICNO.

LOTTERIA DI TRIPOLI

Tudi znanost je proti lagodnemu življenju

Lagodje ni vedno dobro za telo, čeprav mu je trenutno ugodno — Ritem našega življenja je zdaj v lepšem skladu s higijensko naravnimi potrebami

V higijenskem pogledu ustvarja omejevanje lagodnosti, katero vsiljuje vojna vsem in v vseh državah, naj bodo v vojni ali ne, fizično ravnanje, katerega je napredek doslej prezrl, piše G. L. Vaccari v tržaškem »Piccolu«.

Geslo specializacije je obvladovalo zadnja desetletja preteklega stoletja. Specializirajo se ne samo zdravniki, temveč tudi slovstveni in umetniški zgodovinarji, ki omejujejo svoj študij na določeno dobo, na določeno stvar, na celo samo na določeno delo. Nekdo vse svoje življenje preučuje samo ljudsko poezijo v prvi polovici 16. stoletja, drugi obravnava samo politične spise te dobe, itd.

Ne more se reči, da tak sistem ni rodil odličnih uspehov, toda danes se lahko vprašamo, ali ni bilo pri vsem tem preveč pretiravanja. Ali specializacija ne ovira pogleda na celoto? Najhuje pa je to, da je fragmentarno opazovanje bilo krivo, da smo pozabili na neko važno stvarstvo, katere ni mogoče deliti in otipati, pa je vedno edle pomembna, to je duhovnost, duša in etična vrednost.

Ali ni zdaj čas, da proučujemo človeka kot celoto? To vprašanje so zdaj načeli ljudje, katerim so pokazali pot že drugi pred njimi. Omenimo naj med Italijani Castellina, ki je umrl pred leti, med tujci pa dr. Carrela, Nobelovega nagradjenca leta 1912.

V fiziologiji, higieni in medicini, kakor tudi v pedagogiki in politiki ter socialni ekonomiji je proučevalec zanimala samo organska in intelektualna plat človeka. Niso se zamislili spričo moralne kakovosti, notranjega življenja, značaja človekovega, spričo njegovih estetskih, religioznih potreb, spričo globokih odnosov med posameznikom in njegovim okoljem.

Zaradi tega je potrebna korenita sprememba pri proučevanju človeka, tako pri specialistih kakor pri učenjakih, ki urejajo v celoto odkritja specialistov. Nova znanost mora napredovati v dvojnem naporu analiziranja in sinteze.

V vidu mora imeti celotnega človeka in vendar ga prikazuje v enostavnosti, da lahko služijo vsi izsledki našim dejanjem.

Tudi tehnični razvoj je potekal, ne da bi bili deli med seboj v skladu in ne da bi se preveč upoštevale duhovne vrednote. Ni se razvijal po načrtu. Slučajnost je igrala veliko vlogo, pojav genialnega človeka. Razvoja ni določevalo stremiljenje po zboljšanju človeštva. Izbrali smo iz bogastva znanstvenih iznajdb, toda ne z višjega stališča za blagor človeštva, temveč enostavno po naših naravnih stremiljenjih.

Nihče se ni vprašal, ali bodo mogli ljudje prenesti zaradi vseh tehničnih iznajdb silno pospešeni ritem življenja. Posledica tega je bila, da so z velikanskimi koraki napredovali tehnične znanosti, znanosti o človekovem bistvu pa so ostale na svoji prvotni stopnji.

Udobnost v hišah, moderni aparati za ogrevanje in zračenje, udobna oblačila, zaprti in ogrevani avtomobili nas popolnoma zavarujejo proti vremenskim nevarnostim. Toda človek, ki ni zadostno obložen, pa si ohrani notranjo toploto s telesnimi vajami, uri v najvišji meri vse svoje organe, da delujejo brezhibno, in to v njegovo veliko korist. Kdor se bori z mrazom s pomočjo kožuha in s plaščem, ki mu veter ne more do živega, s toploto v dobro ogretem vozu ali v sobi z enakomerno toploto, zanemarljivo s tem delovanje svojih notranjih organov. Mnogo je ljudi, katerih koža se veter nikoli ne dotakne, kakor tudi ne dež in sončni žarek. Mehanizem, ki ureja temperaturo krvi in tkiva, zaradi tega pri takih ljudeh vedno počiva.

Po tem je sklepiti, da lagodje ni vedno dobro za telo, čeprav mu je trenutno ugodno. Učenjak je rekel dobesedno: Redna, obilna in nepretrgana prehrana je kriva, da ja zamrta funkcija, ki je igrala nekdanj vlogo v življenju človeških ras: prilagoditev na pomanjkanje hrane. Včasih so bili ljudje prisiljeni postiti se in kadar jih beda ni k temu prisilila, so se sami prostovoljno postili. Vse religije so učile in zapovedale potrebo posta.

Pomanjkanje hrane povzroči najprej občutek gladi, kateremu sledi nervozno razpoloženje ter končno občutek slabosti. Pokažejo se pa še bolj važni pojavi. Sladkor v jetrih se začne razkrajati, kakor tudi maščoba, ki se je nabrala pod kožo ter protein v mišicah, žlezah in epatičnih celicah. Vsi organi se žrtvujejo, da se odhrani celota in srce. Post odisti in preuredi človeško tkivo in vse organe.

Funkcije za prilagajanje uporabljamo torej mnogo manj kakor naši predniki. Zlasti v zadnjih 25 letih smo se prilagodili okolju, ki ga je ustvarila človeška inteligenca, ne pa tudi fiziologija. Zaradi tega se moramo vrniti k naravi.

Zaradi posebnega položaja, torej zaradi vojne, se polagoma vračamo k »naravnejši« higieni, katero je napredek tehnike izločil iz naših navad in običajev.

Jemo bolj racionalno, omejena je uporaba in zloraba mesa, katero je škodljivo naravnost, ako ga zaužijemo čezmerno. Izmenjavamo meso prehrano s vegetarijansko in tako uravnovešena prehrana odlično prija našemu organizmu.

Glede lagodnega življenja, ki ga je Fašizem vedno pobijal upravičeno po etičnih in higijenskih načelih, je treba ugotoviti, da je spet prišlo v veljavo peščenje. Pretopla okolja so bila odpravljena in ritem našega življenja je v lepšem skladu s higijensko naravnimi potrebami, o katerih smo prej govorili.

Vojna je samo, kakor v sedanjem primeru, neka nužnost in nekaj, česar ni mogoče odvrniti, toda v njenem bistvu je zmagoslavje pravice. Italija in Nemčija sta bili prisiljeni stopiti v vojno, katere nista hoteli in katero je samo krivoločna in nečloveška Anglija dolgo pripravljala in naposled napovedala, da bi v neskončnost podaljšala svojo nečisto nadvlado.

Omejitve, ki jih nalaga vojno stanje prebivalstvu, služijo nečemu: vzpostavljajo tisto higijensko-fizično ravnanje, katerega je navada na lagodno življenje izpridila. Tako ravnanje bi se moralo uveljavljati s polno upravičenostjo tudi v mirnem času.

200 državne opere v Berlinu

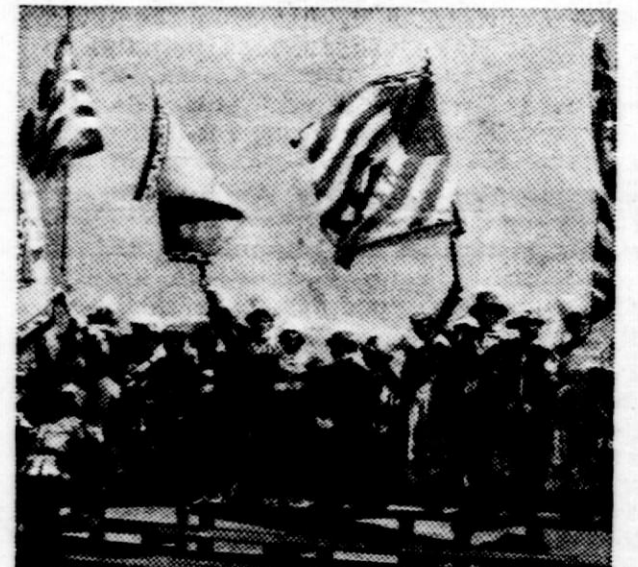
Med letalskim napadom je bila poškodovana, pa bo kmalu popravljena

Državna opera v Berlinu, ki je bila poškodovana ob letalskem napadu na glavno mesto Rajha, bo v kratkem popolnoma popravljena in pripravljena za otvoritev poletne sezone, v kateri bo slavno gledališče »Unter den Linden« proslavilo 200letnico svojega obstoja. Med popraviljem poškodovane zgradbe so solisti, zbor in orkester organizirali predstavo za vojake. Celoten ansambel opere je medtem gostoval tudi v Budimpešti, kjer je dosegel velik uspeh. V dneh od 15. do 27. maja je opera gostovala v Parizu z Wagnerjevo opero »Tristan in Isolde« in z neko Mozartovo opero. Dirigent Herbert von Karajan je dirigiral »Tristana« in poseben koncert z Mozartovo Simfonijo v Trocaderu. Sodelovala je pri vprizoritvi »Tristana in Isolda« tudi Francozinja Germaine Lubin, in sicer

v glavni vlogi »Isolde«. Imela je velik uspeh s svojim dramatičnim sopranom. Lubinovo poznavajo tudi v Nemčiji, kjer je že večkrat gostovala v Wagnerjevih operah.

Pred dnevi se je ansambel berlinske državne opere vrnil v Berlin in organiziral predstave v manjšem obsegu v gledališču na Gendarmenmarktu. Po dvakrat na teden uprizorjajo Mozartove in Gluckove opere. V ostalih dneh nastopajo dramski igralci s klasično dramo in komedijo. V novi sezoni 1941/42 obsega repertoar tudi dve italijanski operi, in sicer Sandomaiove »Ljubavno farso« in Giordanovega »Andre Chénier«. Na sporedu je tudi Wagnerjeva opera »Rienzi«, katero bo dirigiral slepi Václav Talich, ravnatelj praške Filharmonije.

Pred mnogimi leti jo je mož peljal v kino. Poslej ni šla več gledat žive slike na platno. Svojem vnukom pa dostikrat plača za kinematografsko vstopnico. Ob 103. rojstnem dnevu so jo obiskali poročevalci številnih listov, ki so ji morali zatrditi, da ni grda, temveč lepa starica. Ko so se poslovili, so ji želeli na svidenje prihodnje leto ob tem času. Starica je pa odgovorila s smehljajem: Kdo ve...

Il pallo di Asti: del standardi dei rioni — Nagradna tekma v Asti, prapori posameznih mestnih okrajev

103 leta stara ženica pripoveduje

da se ni posebno trudila, da bi dosegla visoko starost

Najstarejša žena v Mantovi je pred dnevi dopolnila svoje 103 leto. Piše se Maria Malbezzi, vdova po Baraldiju. Rodila se je 25. maja 1938. Starica nima še večih lic. Lasje so ji pa osiveli. Prepričana je, da bo živela še dolgo. Spomin ima še svež in rada se razgovarja o vsem, kar je doživela v svojem dolgem življenju. Prav dobro se spominja še na bitko pri Solferinu. S svojim bratom je tedaj negovala ranjence. Rada izpije kozareček vina po kosilu, zdravi pa v svojem življenju ni nikoli jemala. Najboljše zdravilo je po njenem mnenju dobro vino, ki ga človek izpije v miru. Rodila je tri sinove, najmlajši je padel v strelskih jarkih na Krašu med svetovno vojno. Mož ji je umrl 12. leto po poroki.

Ko so jo vprašali, kako je mogla postati tako stara, je odgovorila, da se je pač postarala vsako leto za eno leto in

tako je šlo naprej. Nikdar ni bila bolna, samo nekajkrat jo je nadlegoval kašelj in le malokdaj jo je bolela glava. Priznala je, da se ni zelo trudila, da bi dosegla visoko starost. V mladosti pa je morala trdo delati. V avtomobilu se je prvič peljala na svoj rojstni dan. Ni si upala vstopiti v avtomobil. Domači župnik pa jo je silil in se je le odločila za prvo vožnjo z avtomobilom, katero ima v lepem spominu. Rada posluša radio in pravi, da je škoda, da mora človek umreti, ker bi sicer vse mogoče zanimivega še lahko doživel. Zgodaj je hodila spat, rano je pa tudi vstajala. Hrane se zelo preprosto. Za zajtrk izpije mleko brez sladkorja, opoldne fiziološko ali rižovo juho, poleti rada zavzame »paradižnikovo salato, zvečer pa zopet mleko od domačih krav, katere je sama tako dolgo vrsto let molzla. Potem pa zopet v posteljo.

O letošnji evropski žetvi

Zaradi vojne letos Mednarodni zavod za poljedelstvo ni mogel zbrati kakor v preteklih letih uradnih podatkov o žetvi, ki jo je pričakovati v raznih državah na svetu. Kljub temu si je mogoče napraviti po podatkih iz raznih virov precej optimistično sliko o uspehu letošnje žetve v Evropi.

«L'eco di Roma» poroča, da je bila po zanesljivih podatkih obdelana in posejana večja površina kakor v rekordnem letu 1935, ko je bilo v evropskih državah posejanih 32 milijonov hektarjev zemlje. V Sovjetski Rusiji uspevajo žitna polja kljub hudemu mrazu. Po načrtu vlade je bilo obdelane in posejane z žitom prav toliko zemlje kakor lani, toda pridelek bo večji zaradi umneje obdelave in priprave zemlje in zaradi uporabe selektivnih semen. Lahko se torej trdi, da bo Evropa uresničila načrt kontinentalne avtarkije kljub trajanju vojne.

Il Dopolavoro nella sua seconda attività culturale

Dopolavoro v svojem plodnem kulturnem poslanstvu

Glucio del ponte a Pisa — »Igra na mostu« v Pizi

Pogled v kitajsko gledališče

Od našega se kitajsko gledališče v vsakem pogledu močno razlikuje

»U-Pey-Yu« — tako približno se imenuje stalno kitajsko narodno gledališče v daljnem Vladivostoku. S ceste (na Kitajskem trgu) gledališča ne vidiš — leži na dvorišču. Da dospes v gledališče, moraš mimo goste vrste kitajskih prodajal z živili, na katerih vise ogromni pisani papirni šopi in svetilke. Teater je velik, dva reda ima, in je natrpano poln Kitajcev in kitajskih otrok. Najdražji parketni sedež stane 70 kopejk. Povsod po parketu so razvrščene mizice in klopi in vse pije čaj iz skodelic brez podstavkov.

Na usesa udarja neprestano bobnanje medenastih gongov, godba zveni in vrešči. Orkester sedi na odru, ob strani. Spreved za sprevedom stopa mimo, spremljan z bučanjem orkestra. Igralci v bleščajočih zlatih nošah, čez in čez poslikani z zmaji, ritmičnih korakov stopajo čez oder ter podpirajo orkester in kriče s cvilečim petjem.

Dekoracij ni. Prav za prav to ni točno — so, samo prinašajo jih odrski delavci. Predstavljajo n. pr. prizor ob trdnjanskem obzidju. V osredje stopita dva služabnika in od dveh bambusovih drogov odvijeta zid — kakor kak plakat. Pred obzidjem se odigra kratek boj. Z akrobatično spretnostjo zmee vodja sovražnike čez zid in takoj nato priredi ples zmage. Služabnika spet zvijeta obzidje in ga odnese. Na enak način prinašajo in odnašajo vse potrebne pohištvo, orožje, pijske.

V zadnji steni, na kateri je naslikana večerna pokrajina, so v vsakem kotu vrata: vhod in izhod za vse igralce. Skozl vrata na levi igralci vstopajo in odhajajo skozl vrata na desni. Orkester svira neprenehoma in se dobro prilagodeva občutkom glavnih igralcev. Ti so, mimogrede povedano, okusno maskirani. Odmorov ni. Če postane kdo lačen, odide v eno od prodajal z živili ob vhodu v teater, zaužije kaj in se vrne.

Vsakih 10 do 15 minut prinese odrski sluga glavnim osebam čašo vina, ki jo najbrž pošiljajo gledalci. Igralec se okrepča in nadaljuje svoje delo. Če nisi zmožen kitajščine, seveda ne moreš razumeti vsebine neskončnega komada (po večini iz nacionalnega epa). Toda čudoviti cirkuško-teatralni igrakaz, različni svetlobni učinki, odlična, virtuozna igra glavnih oseb — teh sijajnih mojstrov mimike, akrobatike, žongliranja, plesa, petja, prave teatarske umetnosti — vse to je samo po sebi tako privlačno in zanimivo, da razumevanje jezika kar ne pride v poštev.

Dejanje je čisto konvencionalno. N. pr.: pridrobi brhka lepota, ki tiho prepevaje hiti na sestanek s svojim ljubimcem. Tudi ljubimec je že tu, samo draga ga ne vidi. Ona s prstom nariše vrata v zraku, potrka na ta vrata, ki jih ni, jih previdno odpre, spet zapre in zaljubljenca sta končno združena. Takšnih prizorov je mnogo, a prednašajo jih tako mojstrsko, da jih gledalec sprejme ne le brez protesta, ampak z največjim ugodjem.

Doslej kitajske žene niso smele nastopati na odrih. Emancipacijsko gibanje zadnjih let pa je prineslo s seboj, da prelo-nijo tu pa tam ta običaj. Tudi na odru v Vladivostoku so se zdaj pojavile žene, vendar pa v zelo skromnem številu v razmerju do moških.

Vsa predstava traja približno 6 do 7 ur. Vendar pa ni niti na igralcih niti na gledalcih opaziti utrujenosti. Nasprotno, obojestransko navdušenje raste bolj in bolj. Tako je n. pr. glavni igralec — zares izborni mojster — proti koncu predstave odlično izvedel tako akrobatičen ples, da se je vse poslušalstvo vznemirilo razgibalo in iz tisoč grl je zabučalo. To bučanje je bilo nekaj čisto posebnega, približno takor: Hhon-hhon-hhon!

Zboljšani fotografski objektiv

V znanih nemških optičnih delavnicah tvrdijo Zeiss so odkrili, kakor poročajo iz Berlina, nov postopek pri izdelovanju fotografskih objektivov. S pomočjo zelo tanke plasti neke prozorne snovi, s katero se prevlečejo leče s njih svetlobna poteca poveča od 20 do 40%. Iznajdba obeta povzročiti v optiki pravo revolucijo. Posebno koristna pa bo pri izdelovanju optičnih predmetov, katere nujno potrebuje sodobno letalstvo.

Tisoč let stara cerkev

Cerkvica posvečena Mariji na Capriu stoji na prijaznem kraju, katerega prepleta srednjeveška pota. Cerkve je majhna bazilika s tremi ladnjami. S kakšne cesarske vile so dobili stebre s krasnimi kapiteli ter z njimi cerkvico okrasili, tako da spominja na srednjeveško umetnost. Enostavne oblike so okrasili kasnejše najbrž okrog leta 600 s slikovitimi okraski. Posebno zanimiva v tej cerkvici, poroča

Agencija »L'Espresso« je freska v Absidi, kjer so tudi stari grbi. Dragocene starinske slike se nahajajo tudi pod drugim obokom na drugi strani cerkvice. Ugotovljeno je, da je bila cerkev v svoji prvotni obliki zgrajena pred tisoč leti.

V BOLNICI

Staro kmečko ženico pripeljejo v bolnico. Zdravnik pride zjutraj pregledat bolnike. Ustavi se pri njeni postelji, pogleda bolno ženico in pravi: — No, mamica, vi mi pa nič kaj ne ugažite.

— No, gospod doktor, tudi vi niste med najlepšimi, se odreže ženica.

DOBRA VABA

— Kapelnik se je poročil s plantsko.

— Da, uvela ga je na Liszta.

RES JE

Dva znanca stojita na morski obali. Prvi pravi: — Če bi hoteli zgraditi most čez morje, vedno dalje čez neskončno daljavo, kam neki bi končno prišli?

— V norišnico, odgovori drugi.

Tito A. Spagnol:

IZDAJALSKA PUNČKA

Roman

III.

Odhitela sva v grofičino spalnico. — Poglejte, gospod doktor, kaj bi moglo biti to? je dejala družabnica. Pokazala je na grofičin hrbet, ki ga je držala grofičina hči Amina pokonci.

Med petim in šestim rebrom se je videla majhna ranica; bila je okrogla in v premeru je merila komaj sedem ali osem milimetrov. Okrog gladkih in na znotraj obrnjenih robov je bila koža rdečkasta. Kri se ni bila prikazala iz ranice.

S prsti sem potisnil robove ranice nazaj in tedaj sem lahko videl, da je nekaj tičalo v nji. Bila je odlomljena konica bodala; o tem ni moglo biti nobenega dvoma.

Dvignil sem glavo; oči prisotnih so bile prestrašene in zbegano uprte vame, čeprav so vsi prav tako dobro kakor jaz spoznali, za kaj gre. Toda nihče ni ni upal tega izgovoriti.

— Umor, — sem dejal. Opazil sem, da se mi glas trese. Grofica Amina je bolesto zastokala in se zgrudila onesvesčena na posteljo kraj umirajoče matere.

V tem trenutku se je pojavil moj stric, za njim pa Lorenzo, ki je bil našel phiole. Prišla je tudi grofica Lucija, vsakinja grofice Matilde.

— Zločin? — je vprašal stric Poldo in njegov glas je pričal, da dvomi o tem. — To ni mogoče! Kdo naj bi ga bil pa storil?

— In vendar, stric, — sem odgovoril, potem sem se pa zopet spomnil na svojo dolžnost in obrnjen h gospodični Ildi sem dejal:

— Dajte mi hitro injekcijsko iglo in malo alkohola.

Storil sem vse, kar je bilo v mojih močeh, da bi rešil grofico. Vse drugo je bilo trenutno manj važno in zato sem se ne brez truda osredotočil na svojo nalogo, ne da bi se zmenil za to, kaj se je godilo okrog mene.

Pomagala mi je grofičina družabnica. Tudi njo je bilo sicer strašno odkritje globoko pretreslo, vendar pa ni izgubila glave kakor drugi. Z njeno pomočjo sem dal grofici Matildi nemudoma dve injekciji. Položil sem jo udobneje v pričakovanju ogrevalnikov in jo pokril z odejami.

Ko je bilo to opravljeno, sem se obrnil na grofa Piera.

— Treba bo obvestiti policijo, — sem dejal.

— Da. Ali je točno, da gre za zločin? je vprašal.

— Takoj pride tudi doktor Marchetti. Ali bi ne bilo bolje počakati do njegovega prihoda? Vse to se mi zdi tako neverjetno...

— Naravnost nemogoče je — je pripomnil stric Poldo, ki je brž podelil umirajoči zadnjo popotnico.

— Bodalo nikogar samo ne zabode v hrbet, — sem jima pojasnil — Tu vendar ne more biti

nobenega dvoma. Za vsak slučaj pa vendarle lahko počakamo.

Sklonil sem se nad grofičino srce. Utripalo je močnejše kakor prej in po injekciji so bili postali utripi tudi hitrejši. Toda njemu udje so ostali otrpli in oči steklene.

Cez četrto ure je prispel doktor Marchetti. Kratko sem ga informiral o tem, kar se je bilo zgodilo, obenem sem pa dvignil grofico, da je lahko preiskal rano na njenem hrbtu.

Doktor Marchetti je bil moč petdesetih let, precej okroglo postave in bujnih, sivih las nad širokim čelom.

— Splošna otrplost kot posledica živčnega šoka. Najbrž je zadet tudi hrbtenični mozeg. Toda, če bi bilo samo to, bi ne bila nastopila popolna omedlevica in otrplost zgornjega telesa, — sem pripomnil tiho.

— Res je, — je pritrdil doktor Marchetti. — Rana je morala biti zadana z izredno krepkim zamahom.

— Ali se vam zdi mogoče potegniti iz telesa konico bodala? Grofici sem dal že dve injekciji in vse kaže, da nekoliko delujeta.

Moj kolega je odkimal z glavo.

— Zdaj je vse že prepozno, — je zamrmral. — Uboga žena! Toda kdo bi utegnil biti zločinec?

— Obvestiti moram oblasti.

— Seveda in sicer takoj!

Vstal je in stopil h grofu Pieru.

— Vi morate obvestiti o zločinu Karabinerje.

Ta čas se ne sme tu nihče ničesar dotakniti. Najbolje bi bilo, če bi nikogar ne pustili v salon. Ali ni tu nobenega drugega vhoda?

— Je, iz kopalnice. Toda, kako je z njo?

— Glavo pokonci, dragi grof, nikoli ni mogoče povedati nič točnega. Gotovo je pa njeno stanje resno.

Jaz sem stal ves čas pri grofičini postelji, ker sem čakal na najmanjši znak izpremembe, ki bi se pokazal na grofičinem obrazu. Kar sem opazil, kako so se njene veke zganile kakor da bi jih hotela odpreti. S prsti sem ji nekoliko dvignil veke in oči so ostale odprte. Bile niso več steklene, kakor še malo prej. Polagoma so zopet oživele.

— Mama! — je vzkliznila grofica Lucija, stoječa na drugi strani postelje. — Mama, ali me slišiš?

Počasi so se premikale oči grofice Matilde. Vsi so prihiteli k postelji.

— Mama, kako se počutiš? Govori vendar! — je prosila grofica Amina, ki se je bila ta čas zopet ovestila.

Toda usta uboge grofice so ostala zaprta in nepremična. Samo njen pogled je bil živ in dobil je bil zopet svoj prejšnji sij, dočim so se njene oči počasi premikale z enega na drugega, vprašujoče in z zagonetnim izrazom.

Doktor Marchetti mi je ponudil injekcijsko iglo, ki jo je bil ta čas napolnil.

— Storite mi to uslugo, saj stojite bliže.